

ДЕКАНУ И ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Поштоване колегинице и колеге,

Изабрани 22. децембра 2022. године на седници Изборног и Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду (одлука број 4539/1) у Комисију за избор једног редовног професора за ужу научну област Хунгарологија, предмети Мађарска књижевност, Мађарска култура и Теорија и техника превођења, чланови Комисије

1. Проф. др Александар Јерков, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, председник Комисије (датум избора у звање: 22. 6. 2016. Ужа научна област Српска књижевност; предмет Српска књижевност 20. века; ментор предложеног кандидата)
2. Проф. др Корнелија Фараго, редовни професор у пензији Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду (датум избора у звање: 21. 2. 2010. Ужа научна област Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности)
3. Проф. др Ева Бањаи, редовни професор Факултета за стране језике и књижевности Универзитета у Букурешту (датум избора у звање: 18. 2. 2016. Ужа научна област Хунгарологија и наука о књижевности)

имају част и задовољство поднети Већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс објављен у листу *Послови* бр. 1023. од 18. 01. 2023. пријавио се један кандидат, **проф. др Марко Чудић**. Колега Марко Чудић је ванредни професор на Катедри за хунгарологију, низ година је и руководио радом ове катедре. У зимском семестру 2021/22. године ова Комисија имала је прилику да пише реферат за реизбор професора Чудића у звање ванредног професора, о којем реферату се Изборно веће нашег факултета, а затим и Веће Универзитета повољно изјаснило, па ћемо у овом реферату поновити неке оцене које су већ дате и изборно верификоване и додати и оне елементе који указују на то да је професор Чудић испунио све услове за избор у највише звање. Истичемо како је ова Комисија пишући претходни реферат већ дошла до тог закључка и могло би се с разлогом сматрати како је овај избор сада довршавање једног процеса у којем су и Комисија и Изборно веће Филолошког факултета рекли свој веома повољан суд о научном и педагошком, о преводилачком и културолошком, те организационом и управљачком раду проф. Чудића.

Професор Чудић је, желели бисмо да подсетимо, својим дугогодишњим ангажманом на Катедри и на Филолошком факултету оставио снажан траг, он је добро познат по свом ентузијазму и компетентности, организационим способностима и академској посвећености. Морамо истаћи како његов труд и отвореност за сарадњу доприносе томе да ова Катедра буде примерни научни, образовни и културни центар, и да се њено деловање на Факултету, делом и на Универзитету, али и у широј јавности, осећа више но што њена, условно речено, величина, то обезбеђује. Развој и место хунгарологије на нашем универзитету је од изузетног значаја по свим критеријумима, од питања историје и културних веза до ствари културне отворености и компетентности једне средине, од питања националних мањина до интеграција у велике заједнице народа, од поштовања сопствене баштине до упознавања и усвајања просторно блиских а језичких далеких, но опет веома присутних, контактних култура. Пред таквим задацима, од значаја је за Филолошки факултет и наш универзитет да има наставника у највишем звању, дакле са пуном не само стручном но и статусном компетенцијом за обављање најсложенијих задатака које академске потребе стављају пред нас. Стога бисмо да укажемо на шири значај овог избора и да из тог угла такође оценимо потребу да се један веома афирмисан, у академском смислу млађи, веома активан и продоран стручњак изабере у звање редовног професора и тако му се омогући да даље продуби и унапреди рад на питањима не само уско схваћене хунгарологије, већ интелектуалности важне у савременом свету који истиче значај култура у додиру, па чак и укрштању.

Од студентских и докторандских до наставничких дана колеге Чудића, који су овој Комисији одлично познати, и у могућности је да компетентно да суд о целини његовог академског развоја, и српска и мађарска филологија су кроз развој овог билингвалног стручњака на добитку. Професор Чудић је свом раду на Катедри и Факултету дао препознатљиву боју академског динамизма, блискости и интензивног рада са студентима и колегама, срдачне академске атмосфере и отворености за расправу, неконвенционалних

и строго академских назора, а уз то је господин Марко Чудић истакнути преводилац и човек који у јавности уме да представи и заступа сву корист и неопходност сусрета суседних култура, њихове разлике и преплитања. То како је професор Чудић присутан у широј јавности, и шта он тиме чини како за хунгарологију тако и за афирмацију српске филологије и нашег Факултета као респектибилног центра културолошких проучавања, мора бити истакнуто. Захтев да редовни професор има овакву врсту ширег деловања професор Чудић не само да испуњава, већ и премашује највише критеријуме оваквог деловања у задатим условима у којима радимо. Афирмисан својим текстовима и целином свог рада у пољу представљања мађарске књижевности и културе, па у ширем смислу и историје битних цивилизацијских и историјскополитичких токова, чему је још једну круну дао својом коатурском књигом о тзв. мађарском свету, проф. Марко Чудић ће у овом реферату који има више него повољан закључак, уз изузетно високе резултате студентске евалуације, бити високо оцењен и препоручен Изборном већу, што ћемо образложити у реферату и изреци предлога за избор које овде дајемо на разматрање. Ова Комисија нема ни најмање надоумице, и верује како такве дилеме ни овај пут неће имати ни чланови Већа, као што је то и прошли пут био случај, те да ћемо колегу ванредног професора Марка Чудића изабрати у највише звање, за редовног професора.

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

У својој биографији проф. др Марко Чудић наводи да је рођен у Сенти 1. фебруара 1978. године. Основну школу и гимназију завршио је у родном граду. На Катедру за хунгарологију Филолошког факултета Универзитета уписао се 1997. године. Дипломирао је с одличним успехом (просек 9,54) у јуну 2001. године и исте године уписао се на постдипломске-магистарске студије, смер Наука о књижевности.

У зимском семестру 2002-2003 године боравио је на Институту за угрофинске студије Филозофског факултета у Бечу, као истраживач-стипендиста. Магистарски рад под насловом *Погледи Данила Киша на мађарску поезију XX века (с посебним освртом на Кишове препеве модерне мађарске лирике)* одбранио је на Филолошком факултету Универзитета у Београду 13. јула 2005. године, пред комисијом у саставу: др Александар Јерков (ментор), др Јанош Бањаи (коментор) и др Корнелија Фараго. Докторску дисертацију под насловом *Роман путовања у мађарској књижевности XX века (Ђула Круди, Фриђеш Каринти, Антал Серб, Шандор Мараш, Миклош Месељ и Петер Естерхази)* одбранио је 20. априла 2011. године, пред комисијом у саставу: др Александар Јерков (ментор), др Јанош Бањаи (коментор), др Корнелија Фараго и др Слободанка Пековић.

На Катедри за хунгарологију почео је да ради 2003. године као асистент-приправник. У звање асистента изабран је 2006. У исто звање реизабран је 2010. године. 2012. изабран је у звање доцента, 20. јуна 2017. године изабран је у звање ванредног

професора и реизабран 31. маја 2022. Био је у два мандата управник Катедре за хунгарологију.

На Катедри за хунгарологију Филолошког факултета Универзитета у Београду, у оквиру студијског програма ЖКК – модул Мађарски језик, књижевност, култура, проф. Чудић држи предавања и вежбе из следећих предмета:

Основне академске студије (ОАС):

Увод у хунгарологију 1-2

Мађарска књижевност 5-8

Теорија и техника превођења 1-2

Мастер академске студије (МАС):

Поетика Дежеа Костолањија

Ендре Ади и српска књижевност XX века

Докторске академске студије (ДАС):

Поетика савременог мађарског романа

Проф. Марко Чудић је аутор три научне монографије и коаутор је уџбеника, при чему су једна монографија и уџбеник објављени након избора у звање ванредног професора, као и више од двадесет оригиналних и прегледних научних радова у респектибилним научним публикацијама. Учествовао је на неколико домаћих и међународних научних скупова и организовао је међународни научни скуп *25 година београдске хунгарологије*, те био главни уредник електронског зборника радова *Четврт века београдске хунгарологије*. Био је ментор приликом израде једне докторске дисертације и више мастер радова.

Члан је Међународног хунгаролошког друштва (Nemzetközi Hungarológiai Társaság), као и Матице српске. Члан је Већа докторских студија Филолошког факултета Универзитета у Београду, а био је и члан Савета Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Марко Чудић је угледни преводилац, члан је Управног одбора Удружења књижевних преводилаца Србије и председник Жирија за доделу награде „Милош Н. Ђурић”. Члан је уредништва часописа *Híd* из Новог Сада, часописа *Acta Historiae Litterarum Hungaricarum* из Сегедина, као и часописа за преводну књижевност *Мостови* из Београда. Године 2019. добио је награду „Милош Н. Ђурић” за најбоље преведену књигу прозе.

Проф. Марко Чудић је пријављујући се на конкурс за избор у више звање приложио копије својих радова и следећу библиографију:

I БИБЛИОГРАФИЈА СВИХ РАДОВА КАНДИДАТА ОБЈАВЉЕНИХ ОД ИЗБОРА У ЗВАЊЕ АСИСТЕНТА-ПРИПРАВНИКА ДО ПРВОГ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА (ОД 16. 03. 2003 ДО 20. 06. 2017.)

Ia

Оригинални и прегледни научни радови

Научне монографије:

1. Чудић, Марко, *Данило Киш и модерна мађарска поезија*. Плато, Београд, 2007. (научна монографија – прерађена верзија одбрањеног магистарског рада, 328 стр.)
2. Чудић, Марко, *Увод у поетику романа путовања*. Плато, Београд, 2014. (научна монографија – прерађена верзија дела одбрањене докторске дисертације, 185 стр.)
3. Чудић, Марко, *Négy kísérlet Krasznahorkai Lászlóról/Четири огледа о Ласлу Краснахоркаију*. Филолошки факултет, Београд, 2016. (двојезична научна монографија, 203 стр.)

Оригинални и прегледни радови у научним часописима, тематским и конференцијским зборницима радова:

1. Чудић, Марко, „Прилог изучавању српско-мађарских језичких интерференција на северу Војводине“. *Филолошки преглед*, Београд, год. XXXI, 2003, бр. 2, стр. 87–102.
2. Чудић, Марко, „Осврт на Тишмин превод Кертесовог романа *Бесудбинство*“. *Philologia*, Београд, год. II, бр. 2, мај 2004, стр. 163–171.
3. Čudić, Marko, „Újabb adalékok a magyar-szerb viszonylatú észak-Vajdasági nyelvi interferenciajelenségek tanulmányozásához“ [Нови прилози изучавању мађарско-

- српских језичких прожимања на северу Војводине]. У: *Hungarológiai közlemények*, Нови Сад, год. XXXV, 2004, бр. 3, стр. 93–99.
4. Чудић, Марко, „Фиктивни свет варошице (паланке) Шарсег у двама романима Дежеа Костолањија”. У: *Град у језику, књижевности и култури* [конференцијски зборник радова]. *Philologia*, Београд, 2005, стр. 17–26.
 5. Čudić, Marko, „A *Klárisk* Danilo Kiš fordításában” [Песма *Перле* Атиле Јожефа у преводу Данила Киша]. *Hungarológiai közlemények* [Хунгаролошка саопштења, конференцијски зборник радова поводом стогодишњице рођења песника Атиле Јожефа], Нови Сад, год. XI нове едиције, бр. 3, 2005, стр. 43–48.
 6. Чудић, Марко, „Једна мало позната преводилачка авантура Данила Киша: три мађарске песме Михајла Витковића”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XXXII, 2005, бр. 1, стр. 125–140.
 7. Čudić, Marko, „Danilo Kiš töredékes József Attila-képe” [Кишова фрагментарна слика поезије Атиле Јожефа]. У: „*Híres vagy, hogyha ezt akartad...*” *József Attila recepciója külföldön* [„Славан си, ако си то желео...” Онострана рецепција Атиле Јожефа, конференцијски зборник радова младих истраживача поводом стогодишњице рођења песника Атиле Јожефа]. *Balassi Bálint Hungarológiai Intézet*, Budapest, 2005, pp. 235–242.
 8. Čudić, Marko, „Danilo Kiš műfordítói kalandjainak egyik utolsó stációja: találkozás Petri György költészetével” [Једна од последњих преводилачких пустоловина Данила Киша: сусрет с поезијом Ђерђа Петрија]. *Híd*, Нови Сад, год. LXIX, септембар 2005, стр. 83–91.
 9. Чудић, Марко, „Неки стереотипи о Балкану у краткој прози модерних мађарских писаца (Деже Костолањи и Ендре Кукорели)”. *Књижевна историја*, XXXVIII, 2006, 130, стр. 599–610.
 10. Чудић, Марко, „Последња фаза Кишовог тумачења мађарске лирике: сусрет са поезијом Ђерђа Петрија”. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књ. LIX (2006), свеска 2, стр. 145–153.
 11. Чудић, Марко, „Универзитетска настава књижевности малих народа Средње и Источне Европе – један предлог за реформу наставе мађарске књижевности на Филолошком факултету у Београду”. У: Вучо, Јулијана (ур.), *Савремене тенденције у настави језика и књижевности*. Конференцијски зборник радова. Филолошки факултет, Београд, 2007, стр. 135–143.
 12. Чудић, Марко, „Антиратни глас у делима Ендреа Адија, Михаља Бабича и Фриђеша Каринтија”. У: *Глас у језику, књижевности и култури* (конференцијски зборник радова). *Philologia*, Београд, 2007, стр. 15–25.
 13. Čudić, Marko, „Az utazó szubjektum rekonstrukciójának kísérlete (Esterházy Péter: *Hahn-Hahn grófnő pillantása*)” [Покушај реконструкције путујућег субјекта – Петер Естерхази, *Поглед грофице Хан-Хан*]. *Hungarológiai Közlemények* [Хунгаролошка саопштења], Нови Сад, 1/2008, стр. 34–42.
 14. Čudić, Marko, „Az atipikus utazásregény (auto)poétikai legitimálása (Mészöly Miklós: *Pontos történetek, útközben*)” [(Ауто)поетичка легитимација атипичног романа путовања – Миклош Месел, *Тачне забелешке, уснут*]. *Hungarológiai Közlemények*, Нови Сад, 3/2008, стр. 72–79.
 15. Čudić, Marko, “On the Translation of Kertész' *Sorstalanság* (*Fatelessness*) into Serbian”. In: Louise O. Vasvári and Steven Tötösy de Zepetnek (ed.), *Comparative Central*

- European Holocaust Studies*. [истакнути међународни зборник радова] Purdue University Press, West Lafayette, Indiana, 2009, pp. 97–109.
16. Čudić, Marko, „Danilo Kiš *Meredek útja*” [Стрма стаза данила Киша]. *Híd*, Нови Сад, јануар 2010, стр. 48–64.
 17. Čudić, Marko, „Gde su granice prevodilačke slobode u prozним tekstovima?”. *Internet-časopis Komunikacija i kultura*, br. 1, str. 74–83, www.komunikacijaiikultura.org/KK1/KK1/Cudic.pdf
 18. Čudić, Marko, „Kosztolányi Dezső prózája szerb nyelven, eltérő fordítói poétikák tükrében” [Проза Дежеа Костолањија на српском језику у светлу различитих преводилачких поетика]. У: *Kihez vagy mihez hű?* [Веран коме или чему? Зборник радова с традиционалног годишњег научног скупа *Дани Дежеа Костолањија у Суботици*]. Градска библиотека, Суботица, 2010, стр. 34–38.
 19. Čudić, Marko, „A Balkán-kép alakulása a magyar irodalomban a huszadik század folyamán: Kosztolányi Dezső és Kukorelly Endre rövidprózái.” *Irodalom, nemzet, identitás*. Ed. Jankovics, József, Nyerges, Judit. Budapest: Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, 2010. <http://mek.oszk.hu/08100/08170/html/index.htm#28> (онлајн зборник радова са Шестог међународног хунгаролошког конгреса, одржаног 2006. године у Дебрецину)
 20. Чудић, Марко, „Вишеструки нивои жанровске пародије – роман путовања Петера Естерхазија“. *Летопис Матице српске*, год. 187, књ. 487, св. 6, јун 2011, стр. 1085–1108.
 21. Чудић, Марко, „(Ауто)ироничан приказ женске супериорности у »гуливеријаци« Фриђеша Каринтија“. У: *Жене: род, идентитет, књижевност*. Зборник радова са V међународног научног скупа „Српски језик, књижевност, уметност“ одржаног на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу (29–30. X 2010). Књига II. ФИЛУМ, Крагујевац, 2011, стр. 365–375.
 22. Čudić, Marko, „A mi-ők ellentét artikulációi a peremvidéki 'nemzedéki regényekben“ [Различите артикулације односа ми-они у тзв. „генерацијским романима“ рубног подручја]. *Hungarológiai Közlemények*, Нови Сад, број 2, год. XLIII, 2012, стр. 56–64.
 23. Чудић, Марко, „Роман путовања у мађарској књижевности XX века (Ђула Круди, Фриђеш Каринти, Антал Серб, Шандор Марай, Миклош Месел и Петер Естерхази)“. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. Књига LX, свеска 1/2012, стр. 211–216.
 24. Чудић, Марко, „(Пост)колонијализам у (пост)социјалистичком руху: Ласло Краснахоркаи по трећи пут у Кини“. *Култура*, Београд, бр. 138 (2013), стр. 45–60.
 25. Чудић, Марко, „Ласло Краснахоркаи по први пут на српском језику: тешкоће увођења дела у други језички и културни контекст“. У: А. Вранеш, Љ. Марковић (уредици), *Културе у дијалогу. Књижевност и мултикултурност, књига 2*. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2013 [конференцијски зборник радова], стр. 133–146.
 26. Čudić, Marko, „A *Valse triste* fordítási nehézségeiről – két szerb nyelvű változat tükrében” [О тешкоћама преводијења песме *Valse triste* у огледалу две српске верзије]. *A tizenkét legszebb magyar vers 12. Valse triste* [Дванаест најлепших мађарских песама 12 – *Valse triste* – конференцијски зборник радова]. Ed. Fűzfa Balázs. Savaria University Press, Szombathely, 2013, pp. 274–284.

27. Čudić, Marko, „A halál pillanatának esztétikai kihangsúlyozása az *Aranysárkánban* és a vele járó fordítói nehézségek”. [Естетска наглашеност тренутка смрти у роману *Златни змај* и њоме узроковане преводилачке потешкоће]. Годишњи зборник радова Универзитета у Новом Саду и Учитељског факултета на мађарском наставном језику, Суботица, 2013, стр. 12–20.
28. Чудић, Марко, „Један лирски елемент у роману *Златни змај* Дежеа Костолањија, сагледан из преводилачке перспективе”. *Philologia*, Београд, год. XI (2013), број 11, стр. 71–78.
29. Чудић, Марко, „Однос ероса и танатоса у роману *Пунтик и месечина* Антала Серба”. У: Зоран Пауновић и Биљана Дојчиновић (уредници): *Парадигме, утицаји, рецепција*. Едиција *Филолошка истраживања* данас. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2013, стр. 121–134.
30. Čudić, Marko, „Fordításelmélet, kritika és kommentár a *Híd*ban a hetvenes évek elejétől napjainkig (Kronológiai áttekintés, megjegyzésekkel)” [Теорија превођења, критика и коментари превода у часопису *Híd* од седамдесетих година до данас. Хронолошки преглед с напоменама]. У: Faragó Kornélia (ур.): *Mozgalom, kultúraformálás, irodalmi gondolkodás. Tanulmányok a Híd történetéből* [Покрет, заснивање културе, књижевна мисао. Студије о историјату часописа *Híd* – зборник радова с конференције одржане поводом осамдесетогодишњице постојања часописа]. Forum Könyvkiadó, Újvidék (Нови Сад) / Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta (Сента), 2014, стр. 168–184.
31. Чудић, Марко, „О проблемима превођења *Тужног валцера* Шандора Вереша, на основу увида у два различита српска превода”. У: (Вранеш А., Марковић, Љ. (ур.), *Србија између Истока и Запада. Наука, образовање, култура, уметност. Књига 4: Језици Балкана у компаративном и интердисциплинарном контексту*. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2014 [конференцијски зборник радова], стр. 67–82.
32. Чудић, Марко, „Данашњи положај теорије и технике (књижевног) превођења као посебног предмета на Катедри за хунгарологију”. У: Вранеш, А, Марковић, Љ. (уредници), *Хуманизам: култура или илузија. Књига 2*. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2015 [конференцијски зборник радова], стр. 367–379.
33. Чудић, Марко, „Један осврт на фиктивно и фактографско у романима Дежеа Костолањија“. *Свеске*, Панчево, год. XXVI, бр. 118, децембар 2015, стр. 53–62.
34. Чудић, Марко, „Главне поетичке одлике раних мађарских путописа и романа путовања“. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLII, бр. 1, 2015, стр. 53–68.
35. Čudić, Marko, „Állandósult átmeneti állapotok Krasznahorkai László regényeiben“ [Устаљена прелазна стања у романима Ласла Краснахоркаија]. In: Éva Bányai (ed.), *Átmenetdiskurzusok. Irodalom- és kultúrtörténeti tanulmányok*. [Зборник радова с међународног научног скупа одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Букурешту, 16–17. децембра 2014. године]. Romániai Hungarológiai Társaság Kiadó – Erdélyi Múzeum Egyesület, Bukarest – Sepsiszentgyörgy – Kolozsvár, 2015, pp. 83–90.
36. Чудић, Марко, „Неки аспекти мотива путовања у приповеткама Миклоша Месеља“. *Анали Филолошког факултета*; Београд. Књига XXVI, свеска II, 2014, стр. 345–367.
37. Чудић, Марко, „Збирка приповедака *Убица Л. М.* Ласла Мартона као преводилачки изазов“. У: Вранеш, А., Марковић, Љ. (уредници), *Translating Cultures/Културе у*

преводу. Тематски зборник, књ. 1, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 2016, стр. 179–195.

38. Чудић, Марко, „Маркаијев романсијерски омаж Ђули Крудију”. *Philologia*, Београд, год. XIV, бр. 13/14, 2015/16, стр. 61–67.

Іб

Преводи кандидатових студија на друге језике:

1. Čudić, Marko, „A *Sorstalanság* szerb fordításáról”. [О српском преводу романа *Бесудбинство*]. *Híd*, Нови Сад, год. LXX, бр. 6-7, јун–јул 2006, стр. 96–105.
2. Čudić, Marko, „Balkán-képek a XX századi magyar irodalomban” [Слике Балкана у мађарској књижевности XX века]. *Híd*, Нови Сад, фебруар 2007, бр. 2, стр. 52–62.
3. Čudić, Marko, „A prózafordítói szabadság néhány (ellentmondásos) aspektusa (Vickó Árpád fordításáról)” [Неколико (противуречних) аспеката преводачке слободе у прозним текстовима (о преводу Арпада Вицка)]. *Híd*, Нови Сад, год. LXXV, јул 2011, бр. 7, стр. 38–47.
4. Čudić, Marko, „Krasznahorkai László regénye szerbül (Az első nyelvi és kulturális „áthelyezés” néhány nehézségéről)” [Роман Ласла Краснахоркаија на српском језику. О неким тешкоћама првог језичког и културног „трансфера“]. *Híd*, Нови Сад, год. LXXVII, бр. 6, јун 2013, стр. 80–92.
5. Čudić, Marko, „Márton László *M. L., a gyilkos* című könyvének fordítói kihívásairól” [О преводачким изазовима књиге *Убица Л. М.* Ласла Мартона]. *Híd*, Нови Сад, 2016/12, стр. 126–139.

II

Остали, ненаучни типови текста (есеји, предговори/поговори, критике, прикази, новински чланци):

1. Чудић, Марко, „Тематски број часописа *Градац* посвећен Бруну Шулцу. Приредила Бранислава Стојановић” [приказ броја]. *Филолошки преглед*, Београд, год. XXXI, 2004, бр. 1–2, стр. 219–223.
2. Чудић, Марко, „Нови приступи Данилу Кишу: живот и поетика ислеђивања. Драган Бошковић, *Иследник, сведок, прича* и Викторија Радич, *Данило Киш: живот, дело и бревијар*” [приказ две књиге]. НИН, Београд, бр. 2846, 14. 7. 2005, стр. 44–45.
3. Чудић, Марко, „Колевка у ваздуху. Имре Кертес, *Кадии за нерођено дете*” [приказ књиге]. *Кораци*, Крагујевац, год. XL, књ. XXXVI, свеска 5–6, 2006, стр. 198–201.
4. Čudić, Marko, „Kritikai hangok polifóniájában (Végel-symposion. Tanulmányok Végel László műveiről)” [У полифонији критичких гласова – приказ зборника студија о делу Ласла Вегела, објављеног у Будимпешти 2005. године]. *Tiszatáj*, Szeged, 2007. február, pp. 76–84.

5. Чудић, Марко, „Култура као епидемија. Золтан Шебек, *Паразитска култура*“ [приказ књиге]. *Летопис Матице српске*, Нови Сад, год. 183, књ. 479, св. 6, јун 2007, стр. 1248–1254.
6. Чудић, Марко, „Полифоничност критичко-теоријских гласова (Végel-symposion. Tanulmányok Végel László műveiről)“ [приказ зборника]. *Филолошки преглед*, Београд, год. XXXIV, 2007, бр. 2, стр. 145–149.
7. Čudić, Marko, „Egy élet lírai törmeléke (Ibrahim Hadžić: *El nem olvasott és új versek*)“ [Лирске крхотине једног живота. Ибрахим Хаџић, *Непрочитане и нове песме* – приказ песничке збирке]. *Tiszatáj*, Szeged, 6. sz., 2008. június, pp. 154–158.
8. Чудић, Марко, „Могу ли се *Рани јади* тумачити као иронична верзија романа о уметнику?“ (есеј). *Руковет*, Суботица, бр. 5-6/2008, год. LIV, стр. 14–16.
9. Чудић, Марко, „Леп прилог замрлој компаратистици. Марија Циндори Шинковић, *Ендре Ади у српској књижевности (1906-2006)*“. *Руковет*, Суботица, бр. 5-6/2008, год. LIV, стр. 79–81.
10. Čudić, Marko, „Lehet-e a *Korai bánatot* a művészregény ironikus változataként értelmezni?“ [Могу ли се *Рани јади* тумачити као иронична верзија романа о уметнику? – есеј]. *Forrás*, Kecskemét, год. 41, бр. 2, фебруар 2009, стр. 28–31.
11. Чудич, Марко, „ПреВодаџт като клептоман“ (са српског на бугарски превела Русанка ЛяпоВа). *Панорама*, Софија, 9/2009, стр. 179–184.
12. Чудић, Марко, „Преводилац као клептоман“. *Мостови*, Београд, бр. 147, 2010, свеска 1, стр. 148–152.
13. Чудић, Марко, „Гогољ за децу и осетљиве“ (приказ књиге *Дечак са вашара* Јурија Нечипоренка). *Књижевни лист*, Београд, септембар–октобар 2010, стр. 8–9.
14. Čudić, Marko, „Rubni mozaik složene simbolike“. *Sarajevske sveske*, br. 32–33, 2011, str. 467– 475. [уводни текст за избор из мађарске књижевности Војводине у оквиру циклуса *Невидљиви*, приредио Јанош Бањаи].
15. Чудић, Марко, „Гуливеријада Каринтија – од ангажованог антиратног романеског памфлета до универзалне алегорије“ (есејистичка студија). *Књижевни лист*, Београд, год. IX, бр. 101, септембар–октобар 2011, стр. 22.
16. Čudić, Marko, „Az extrém statisztikai ritkaság mint tragikus sorsformáló tényező (Veselin Marković: *Mi različiti.*)“ [Екстремна статистичка реткост као трагилни фактор обликовања судбине. Веселин Марковић, *Ми, разлилити* – приказ романа]. *Híd*, Нови Сад, год. LXXVI, бр. 1, науар 2012, стр. 88–93.
17. Чудић, Марко, „Паралелни токови – мали паноптикум савремен мађарске књижевности“. *Tekstura*, Београд, бр. 3, год. 1, март 2012, стр. 10–11.
18. Чудић, Марко, „Један поглед на савремену мађарску књижевност“. *Данас*, Београд 21. октобар 2012, стр. 8–9.
19. Čudić, Marko, „Eressza, álmod távolság, avagy a magyar-délszláv komparatiztika újragondolása (Ladányi István két tanulmánykötetéről)“ [Ереса, далека и усамљена, или ти преосмишљавање мађарско-јужнословенске компаративистике. О две књиге Иштвана Ладањија – приказ две књиге истог аутора]. *Híd*, Нови Сад, год. LXXVIII, бр. 11, новембар 2014, стр. 7– 14.
20. Čudić, Marko, „Önboncolgatás (Utólagos elmélkedések Miljenko Jergović *Otác* című könyvéről)“ [есејистички приказ романа *Отац* Миљенка Јерговића]. *Híd*, Нови Сад, год. LXXIX, бр. 7, јул 2015, стр. 41–44.

21. Чудић, Марко, „Ласло Крансхаоркаи: од ђавољег плеса у панонском блату до далекоисточних медитација” [предговор за српски превод романа *сатантанго* Ласла Краснахоркаија]. У: Ласло Краснахоркаи, *Сатантанго*. Превод с мађарског Золтан Могушчиј. Редакција превода и предговор Марко Чудић. Дерета, Београд, 2016, стр. 5–14.

III

Преводи

Преводи научних радова:

1. Секе, Каталин „М. О. – О. М. »Мандельштамовски« текст прозе Данила Киша“ [превод научне студије и белешка о ауторки]. *Књижевна историја*, XLI 2009: 139, стр. 693–701.
2. Banjai, Janoš, „Mađarska književna i časopisna kultura u Vojvodini (od početaka do danas)“ [prevod teksta]. *Sarajevske sveske*, br. 32–33, 2011, str. 476–484.
3. Фрид, Иштван, *Општа места Средњоисточне Европе* [превод студије]. *Symposion*. Суботица, бр. 60 (2011), стр. 159–161.

Књижевни преводи (књиге):

1. Костолањи, Деже, *Шева*. Радио В92 [едиција *Апатриди*], Београд, 1998. [превод романа, напомене и белешка о писцу, 183 стр.]
2. Хајноци, Петер, *Опустели персијски град*. Народна књига (едиција *Антологија светске књижевности*), Београд, 2002. [превод романа, напомене и белешка о писцу, 107 стр.]. Друго, измењено и побољшано издање: Хајноци, Петер, *Смрт је изјახала из Персије*. Лом, Београд, 2015. [превод романа, белешка о писцу и напомена преводиоца, 100 стр.]
3. Радич, Викторија, *Данило Киш: живот, дело и бревијар*. Форум писаца, Београд, 2005. [превод монографије, белешка о ауторки и белешка преводиоца, 453 стр.]. Друго, репринт издање: Радич, Викторија, *Живот, дело и бревијар*. Космос издаваштво, Београд – Нова књига, Подгорица, 2019 (450 стр.)
4. Толнаи, Ото, *Песник од свињске масти. Роман једног радио-интервјуа*. [разговор водио Лајош Парти Нађ]. Зрењанинска библиотека, Зрењанин, 2007. [превод романа, напомене, белешка о писцу и белешка о водитељу интервјуа, 487 стр.]
5. Зилахи, Петер, *Три плус 1*. Геопоетика, Београд, 2012. [избор и превод публицистичких, путописних и дневничко-мемоарских текстова, 173 стр.]
6. Хевеши, Андраш, *Париска киша*. Форум, Нови Сад, 2012. [превод романа и поговор, 168 стр.]
7. Костолањи, Деже, *Златни змај*. Књижевна општина Вршац, 2012. [превод романа и поговор, 354 стр.]

8. Краснахоркаи, Ласло, *Меланхолија* отпора. Плато, Београд, 2013. [превод романа и поговор, 383 стр.]
9. Мартон, Ласло, *Убица Л. М.* Лево крило, Београд, 2014. [превод збирке прича и белешка о писцу, 201 стр.]
10. Нађ Абоњи, Арпад, *До Будимпеште и назад*. Ренде, Београд, 2015. [превод романа и белешка о писцу, 163 стр.]
11. Шпиро, Ђерђ, *Пролећна изложба*. Sezambook, Зрењанин, 2015. [превод романа и белешка о писцу, 240 стр.]

Књижевни преводи објављени у дневној штампи и периодици:

1. Костолањи, Деже, „О сновима“ [превод приповетке]. *Данас*, Београд, 2. март 1998.
2. Естерхази, Петер, „No Milk Today“ [превод текста посвећеног успомени на Данила Киша]. *Данас*, Београд, 13. април 1998.
3. Радич, Викторија, „Горки тријумф“ [превод есеја о Данилу Кишу]. *Књижевни магазин*, год. III, бр. 29, новембар 2003, стр. 22–25.
4. Естерхази, Петер, „Похвала материји или Велика ужасност у Дрохобичу“ [превод текста]. Градац, Чачак, год. 29, број 148–149, стр. 148–149. [број часописа посвећен Бруну Шулцу, приредила Бранислава Стојановић].
5. Вујичић, Стојан Д., „О Младену Лесковцу“ [превод текста]. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. Књига LI (2004), свеска 3, стр. 596–598.
6. Јунг, Карол, *Прокисла фотографија* [превод песме]. *Нид*, год. LXIX, мај 2005, бр. 5, стр. 31.
7. *Писма мађарских писаца и преводилаца Данилу Кишу* (из рукописне оставштине Данила Киша). Писма Ервина Шинка, Лајоша и Кларе Кашак и Иштвана Ершија [преводи писама]. *Ковине*, Вршац, год. V, бр. 7, 2005, стр. 48–51.
8. Костолањи, Деже, „Београдске разгледнице“ [превод путописа]. *Philologia*, Београд, год. III, бр. 3, 2005, стр. 201–204.
9. Орчик, Роланд, „Читалачка пустиловина [Викторија Радич, *Данило Киш: живот, дело и бревијар*. Будимпешта, 2002.]“ [превод приказа књиге]. *Кораца*, Крагујевац, год. XL, књига XXXVI, свеска 11–12 (2006), стр. 135–142.
10. Јухас, Ференц, *Понирем у себе, каквој тајни тежим?* [превод песме]. *Ковине*, Вршац, год. VI, бр. 9, 2006, стр. 57–59.
11. Каринти, Фриђеш, „Шањика“ [превод Каринтијеве пародије Арцибашевљевог романа *Сањин* и белешка о писцу]. *Руски алманах*, Београд, год. XV, бр. 11, 2006, стр. 222–227.
12. Хајноци, Петер, *Ко је мачка?, Мрав и цврчак, Јеж и детлић* [превод три басне Петера Хајноција и белешка о писцу]. *Књижевни лист*, Београд, год. VI, бр. 55, 1. март 2007, стр. 19.
13. Хај, Јанош, „Тајна“ [превод приповетке]. *Летопис Матице српске*, год. 183, књ. 479, св. 6 (јун 2007), стр. 1022–1026.
14. Дањи, Золтан, „Више нас не веже“ [превод приче]. *Летопис Матице српске*, год. 187, књ. 487, св. 6, јун 2011, стр. 1052–1059.

15. Сербхорват, Ђерђ, „Доле, у клубу“ [превод приче]. *Symposion*, Суботица, бр. 60 (2011), стр. 34–38.
16. Бенчик, Оршоља, „Ах, те рибизле!“ [превод приче]. *Symposion*, Суботица, бр. 60 (2011), стр. 198–199.
17. Тар, Шандор, *Осматрачница, Чика Вида, О једном багрему* [превод три приче и белешка о аутору]. *Мостови*, Београд, бр. 151 (2012).
18. Хајноци, Петер, „Човек који се шумом осветљава“ [превод приче и белешка о писцу]. *Мостови*, Београд, бр. 152 (2012), стр. 26–35.
19. Грендел, Лајош, „Поноћни посетилац“ [превод приповетке и белешка о писцу]. *Мостови*, Београд, бр. 155–156 (2013), стр. 16–26.
20. Хајаш, Тибор, „Текстуална опсена [Sidra Bardo]“ [превод текста – фрагмента из дневника и белешка о аутору]. *Северни бункер*, Кикинда, год. XV, бр. 21, пролеће-лето 2013, стр. 52–54.
21. Нађ Абоњи, Арпад, „Колумбо и ја“ [превод приповетке и белешка о писцу]. *Мостови*, Београд, бр. 157–158 (2013), стр. 72–82.
22. Отлик, Геза, „Костолањи“ [превод есеја, у коауторству с Јеленом Радојчин, и белешка о писцу]. *Мостови*, Београд, бр. 161–162 (2014), стр. 132–138.
23. Балаж, Атила, „Баш лепе приче“ [превод две кратке приче и белешка о писцу]. *У: Скрати причу. Модерна светска флеш фикција*. Приредио Срђан В. Тешин. Архипелаг, Београд, 2015, стр. 20–22.

Редактура превода:

1. Краснахоркаи, Ласло, *Сатантанго*. Превод с мађарског Золтан Могушчиј. Редакција превода и поговор Марко Чудић. Дерета, Београд, 2016. [роман, 303 стр.].
2. Јухас, Ержебет, *Роман о граници / Határregény*. Превели Душица Дрв Спасојевић и Владимир Попин (двојезично издање). Редактура превода Марко Чудић. Издавачки завод „Форум“, Нови Сад, 2016, стр. 81–153.

І БИБЛИОГРАФИЈА СВИХ РАДОВА КАНДИДАТА ОБЈАВЉЕНИХ У ПЕРИОДУ ОД ПРВОГ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА ДО ДАНАС (ОД 20. 6. 2017. ДО 23. 01. 2023.), СА БИБЛИОМЕТРИЈСКИМ ПОДАЦИМА И РАЗВРСТАНИ ПРЕМА КАТЕГОРИЈАМА

Іа

Оригинални и прегледни научни радови

Научна монографија и универзитетски уџбеник:

1. Čudić, Marko, *Áthangolódások. Tanulmányok a műfordításról és az interkulturalitásról* [Прештимавања. Студије о књижевном превођењу и интеркултуралности]. Forum, Нови Сад, 2018. (177 стр.)

Научна монографија – збирка научних радова посвећених теорији и техници књижевног превођења

UDC 81'255.4

ISBN 978-86-323-1053-7

Категорија: **M42**

2. Čudić, Marko – Bogar, Edit, *Mundus Hungaricus. Kratka istorija mađarske kulture*. Štrik, Beograd, 2022. (366 страна, а са илустрацијама, од тога ауторових страна текста 158)

Универзитетски уџбеник за предмет Увод у хунгарологију 1–2, као и за новоакредитоване курсеве Мађарска култура 1–6

УДК 930.85(439)

ISBN 978.86-89597-63-9

COBISS.SR-ID 73739785

Категорија: **M42**

Оригинални и прегледни радови у научним часописима, тематским и конференцијским зборницима радова:

1. Čudić, Marko, “The Phenomenon of Deliberate ‘Language Loss’ in the works of István Domonkos and László Végel”. In: *Minority Languages in Education and Language Learning: Challenges and New Perspectives*. Editors Jelena Filipović and Julijana Vučo. Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet, 2017, pp. 239–251.

Original scientific paper

UDC 821.511.141(497.11)

DOI <https://doi.org/10.18485/fid.2017.7.ch13>

ISBN 978-86-6153-420-1

Категорија: **M14**

2. Чудић, Марко „*Апокалипсавање – јунаци прозе Ласла Краснахоркаија и њихова сметењачка потрага за смислом*”. У: Марија Лојаница, Драган Бошковић (ур.), *Doomsday. Седми печат* (тематски зборник радова од међународног значаја). ФИЛУМ, Крагујевац, 2020, стр. 239–255.

Оригинални научни рад

UDC: 27-175:821.511.141821.511.141-31.09 Krasznahorkai L

ISBN 978-86-80796-65-9

<https://drive.google.com/file/d/1WnjwTUoZMZG04g9MTZl7X5aCWydUfe5I/view>

Категорија: **M14**

3. Чудић, Марко, „Може ли се говорити о (раном) Лајошу Кашаку као прототипу зенитистичког *барбарогенија*?”. У: Бојан Јовић, Ирина Суботић (ур.), *Сто година часописа ZENIT 1921 – 1926 – 2021. A Hundred Years of the ZENIT Magazine*. Зборник радова. Галерија RIMA, Крагујевац – Београд / Институт за књижевност и уметност, Београд, 2021, стр. 311–328.

Оригинални научни рад

УДК 821.511.141.09(497.11) Кашак Л

7.037/.038.1(497.11)

050.4883ЕНИТ

ISBN 978-86-7095-275-1

Категорија: **M14**

4. Чудић, Марко, „Хунгаролошка концепција Александра Тишме”. *Књижевна историја*, Београд, год. XLIX, 2017, бр. 163, стр. 123–140.

Оригинални научни рад

УДК 821.163.41.09-94 Тишма А.

821.511.141.03=163.41

ISSN 0350-6428

http://arhiva.knjizevnaistorija.rs/editions/163/7_Cudic.pdf

Категорија: **M24**

5. Чудић, Марко, „Кратак преглед развоја неохеленских студија у Мађарској до краја двадесетог века”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLIV, 2017/2, стр. 93–106.

Прегледни рад

УДК 811.14(439)''17/19''

ISSN 0015-1807

<http://www.fil.bg.ac.rs/fpregled/>

Категорија: **M51**

6. Чудић, Марко, „Проблеми израде новог мађарско-српског речника из перспективе књижевног преводиоца”. Тематски зборник радова *Српска лексикографија – речници српског језика као изворишта граматичких и семантичких истраживања. Научни састанак слависта у Вукове дане*, 47/1, МСЦ, Београд, 2018, стр. 441–449.

Оригинални научни рад

УДК 811.511.141'373.7:811.163.41'373.7

811.511.141'374=163.41

ISSN 0351-9066

<https://doi.org/10.18485/msc.2018.47.1.ch41>

Категорија: **M51**

7. Чудић, Марко, „Осврт на српску рецепцију мађарске књижевности у последњих неколико деценија”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLVII, 2020/1, стр. 189–202.

Прегледни рад

УДК 821.511.1.094:81'255=163.41

ISSN 0015-1807

<http://www.fil.bg.ac.rs/fpregled/>

Категорија: **M51**

8. Чудић, Марко, „Један прилог изучавању позиције и одговорности интелектуалца у кризним временима – случај Шандора Маркаија”. *Анали Филолошког факултета*, год. 33 (2021), бр. 1, стр. 231–243.

Оригинални научни рад

<https://anali.fil.bg.ac.rs/index.php/anali/article/view/analiff-2021-33-1-13>

<https://doi.org/10.18485/analiff.2021.33.1.13>

UDC: 821.511.141.09 Маркаи Ш.

ISSN 0522-8468

Категорија: **M51**

9. Чудић, Марко, „Прилог анализи мотива путовања у романима Ђуле Крудија“. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLVIII, 2021/1, стр. 97–111.

Оригинални научни рад

УДК 821.511.141-39.09 Круди Ђ.

<https://doi.org/10.18485/fpregled.2021.48.1.6>

Категорија: **M51**

10. Чудић, Марко, „Часописи и критеријуми академског напредовања у друштвено-хуманистичким наукама: упоредни поглед на тренутну ситуацију у Србији и Мађарској“. *Читалиште*. Научни часопис за теорију и праксу библиотекарства. Година XXI, број 41, новембар 2022, стр. 19 – 29.

Оригинални научни рад

УДК 050.486:8(497.11:439)

378.014.3(497.11:439)

378.2(497.11:439)

378.6:8(497.11 Београд)

doi: 10.19090/cit.2022.41.19-29

Категорија: **M51**

11. Чудић, Марко, „Упоредна анализа неких аспеката путописа Дежеа Костолањија и Милоша Црњанског“. У: Корнелија Фараго (ур.), *Из историје српско-мађарских културних веза 2* (двојезични тематски зборник студија). Матица српска, Одељење за књижевност и језик, Нови Сад, 2019, стр. 43–67.

Оригинални научни рад

ISBN 978-86-7946-292-3

Категорија: **M44**

12. Чудић, Марко, „Четири деценије војвођанског дечјег и омладинског листа *Jó Rajtás* (1947– 1987)“. У: Тијана Тропин, Станислава Бараћ (ур.), *Часописи за децу: југословенско наслеђе (1918–1991)*. Зборник радова. Институт за књижевност и уметност, Београд, 2019, стр. 361–376.

Прегледни рад

УДК 050.488JÓ RAJTÁS''1947/1987''
ISBN 978-86-7095-250-8

Категорија: **M45**

13. Чудић, Марко, „Збирка прича *Иде свет* Ласла Краснахоркаија сагледана из преводаилачке перспективе”. У: Јелена Костић Томовић и др. (ур.), *Превођење као вештина и уметност. Зборник у част Бранимиру Живојиновићу поводом деведесетогодишњице рођења*. FOCUS – Форум за интеркултуралну комуникацију, Београд, 2020, стр. 90–102.

Оригинални научни рад

UDC 81'255.2 821.511.141.03=163.41 821.511.141-32.09 Krasznahorkai L.

ISBN 978-86-88761-13-0

<http://www.komunikacijaikultura.org/E-books/Zivojinovic.pdf>

Категорија: **M45**

14. Чудић, Марко, „Слика српске књижевности у мађарској славистици и широј интелектуалној јавности Мађарске: кратак преглед“. У: Злата Бојовић (ур.), *Српска књижевност у историјама књижевности. Поводом 225. годишњице рођења Павла Јосифа Шафарика*. Зборник радова са научног скупа одржаног 22. и 23. новембра 2021. године. САНУ, Београд, 2022, стр. 111–123.

Прегледни рад

ISBN 978-86-7025-945-4

Категорија: **M45**

15. Čudić, Marko, „Identitás, trauma, nyelv: Aleksandar Tišma és Danilo Kiš gondolatai a nyelvről”. [Identitet, trauma, jezik: misli Aleksandra Tišme i Danila Kiša o jeziku]. In: *Európai identitás(ok), identitások Európában / Identité(s) européenne(s), identité en Europe / Europäische Identität(en), Identitäten in Europa. Rencontres européennes / Európai Találkozók / European Encounters*. Collected papers of the Joseph Károlyi Foundation's symposiums. Károlyi József Alapítvány / L'Harmattan, Budapest, 2017, pp. 112–124.

Original scientific paper

ISBN 978-963-414-383-3

Категорија: **M33**

16. Чудић, Марко, „Слика Низоземске у путописима Дежеа Костолањија и Ержебет Јухас”. У: Јелица Новаковић-Лопушина и др. (ур.), *Три деценије београдске недерландистике. Културне везе између простора југоисточне Европе и Низоземља*. Тематски зборник радова са истоименог међународног научног скупа одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 3–5. новембра 2017. Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2018, стр. 32–41.

Оригинални научни рад

https://doi.org/10.18485/bgd_nlistiek_30.2018.ch3

ISBN 978-86-6153-536-9 (FFUB)

Категорија: **M33**

17. Čudić, Marko, „Egy regény két különböző nyelvű fordítása, eltérő fordítói poétikák tükrében” [Два превода истог романа у светлу различитих преводачких поетика]. У: Марко Чудић (ур.), *Четврт века београдске хунгарологије* [Електронски извор] / Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2021, стр. 175–196.

Оригинални научни рад

UDK:821.163.2.03-31=511.141

821.163.2.03-31=163.41

DOI: <https://doi.org/10.18485/25bghun.2021.ch9>

ISBN 978-86-6153-657-1

Категорија: **M33**

18. Čudić, Marko, „Párizs közép-európai szemekkel. Hevesi András és Danilo Kiš fiatalkori Párizs-élményei“ (Париз очима средњоевропљанина. Младачачки доживљаји Париза Андраша Хевешија и Данила Киша). In: Földes Györgyi, Kovács Gábor, Ladányi István, Szávai Dorottya (ed.), *Kelet-Közép-Európa mint kulturális konstrukció*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2021, pp. 179–187.

ISBN 978 963 556 187 2

Категорија **M33**

19. Чудић, Марко, „Слика Београда у путопису Ласла Ч. Саба”. У: Александра Вранеш (ур.), *Сан о граду II* (зборник радова с научног скупа националног значаја,

одржаног 15–17. октобра 2018. у Андрићграду). Андрићев институт, Андрићград – Вишеград, 2019, стр. 127–143.

Оригинални научни рад

https://doi.org/10.18485/ai_san_o_gradu.2019.ch8

УДК 821.511.141.09-31 Сабо Ј.

ISBN 978-99976-21-53-5

Категорија: **M63**

20. Чудић, Марко, „Новија мађарска читања Андрића: тематски број часописа *Ex Symposion*”. У: Александра Вранеш (ур.), *Андрић и европске књижевности*. Зборник радова са научног скупа одржаног 12. и 13. октобра 2019. у Андрићевом институту. Андрићев институт, Андрићград – Вишеград, 2020, стр. 165–188.

Оригинални научни рад

10.7251/AEK2001165C

УДК 821.511.141.09:821.163.41.09 Андрић И.

ISBN 978-99976-21-73-3

Категорија: **M63**

21. Čudić, Marko, „Az identitástrauma/traumatikus identitás nyelvi aspektusai(i). Aleksandar Tišma gondolatai a nyelvről” [Језички аспект(и) идентитетске трауме / трауматичног идентитета. Мисли Александра Тишме о језику]. *Hungarológiai Közlemények*, Нови Сад, 2017/2, стр. 91–102.

Original scientific paper

ЕТО: 821.163.41.09Tišma, A.

316.74:81

DOI: 10.19090/hk.2017.2.91-102

ISSN 0350-2430

Категорија: **M52**

22. Чудић, Марко, „Прилог изучавању времена и простора у Крудијевим приповеткама о Синдбаду”. *Philologia*, Београд, бр. XV, год. XV, 2017, стр. 37–46.

Оригинални научни рад

UDC: 821.511.141.09-311.4

DOI: <https://doi.org/10.18485/philologia.2017.15.15.4>

<https://philologia.org.rs/index.php/ph/article/view/philologia-2017-15-15-4/57>
ISSN 1451-5342

Категорија: **M52**

23. Чудић, Марко, „Теорија и критика превода у часопису *Híd* од 1972. до 1991. године”. *Лик*, год. VI, бр. 9, Андрићев институт, Андрићград – Вишеград, 2020, стр. 75–89.

Оригинални научни рад

УДК 81'25

ISSN 2302-8640

https://doi.org/10.18485/ai_lik.2020.8.9.2

Категорија: **M52**

24. Čudić, Marko, „A »parafrázis eretneksége« és a felismerés között. Adalék Bori Imre Krúdy- és Kosztolányi-monográfiája prózaelemzői módszerének vizsgálatához” [Између „јереси парафразе” и спознаје. Додатак истраживању метода тумачења прозе којима се Имре Бори служио у својим монографијама о Крудију и Костолањију]. *Hungarológiai Közlemények*, 2020/1, Нови Сад, стр. 93–106.

Original scientific paper

ЕТО: 821.511.141.1BORI I.

821.511.141-027.65

DOI: 10.19090/hk.2020.1.93-106

ISSN 0350-2430

<file:///C:/Users/Marko/AppData/Local/Temp/2194-Article%20Text-3985-1-10-20201007.pdf>

Категорија: **M52**

25. Čudić, Marko, „Krasznahorkai László műveinek fordítási kihívásai: Adalékok a téma tanulmányozásához” [Преводачки изазови у делима Ласла Краснахоркаија: Прилози изучавању теме]. *Hungarológiai Közlemények*, 2021/1, Нови Сад, стр. 36–48. (од 2020. године часопис се налази на ERIH+ листи)

Original scientific paper

ETO:821.511.141-3KRASZNAHORKAIL.

81'255.4

DOI: 10.19090/hk.2021.1.36-48

ISSN 0350-2430

<file:///C:/Users/Marko/AppData/Local/Temp/2233-Article%20Text-4054-1-10-20210930.pdf>

Категорија: **M52**

26. Čudić, Marko, „Manjinska koncepcija u delima *Ubica L. M.* i *Naša mala republika* Lasla Martona“. *Interkulturalnost. Časopis za podsticanje i afirmaciju interkulturalne komunikacije*, 2022/3, стр. 80–90.

Оригинални научни рад

UDC 821.511.141.09 Márton L.

ISSN 2217-4893

Категорија **M52**

27. Čudić, Marko, „Ivo Andrić nemzeti és nyelvi identitása(i) az újabb délszláv és magyar kritikai recepció tükrében (rövid áttekintés)“ (Национални и језички идентитет(и) Иве Андрића у светлу новије јужнословенске и мађарске критичке рецепције – кратак преглед). *Híd*, Нови Сад, 2020/4, стр. 80–91.

Оригинални научни рад

ISBN 0350-9079

Категорија: **M53**

Укупан индекс научне компетенције кандидата од првог избора у звање ванредног професора (20. 06. 2017) до данас (23. 01. 2023):

(2xM42) + (3xM14) + (1xM24) + (6xM51) + (1xM44) + (3xM45) + (4xM33) + (2xM63) + (6xM52) + (1xM53) = (2x7) + (3x5) + (1x4) + (6x3) + (1x3) + (3x1,5) + (4x1) + (2x1) + (6x1,5) + (1x1) = 14 + 15 + 4 + 18 + 3 + 4,5 + 4 + 2 + 9 + 1 = 74,5 бодова

I6

Некатегорисани научни радови и преводи кандидатових студија на друге језике:

1. Čudić, Marko, „Aleksandar Tišma fragmentumai a magyar irodalomról” [Фрагменти Александра Тишме о мађарској књижевности]. *Alfold*, Debrecen, 2018. szeptember, pp. 52–67.

Есејистичка студија

ISSN 0401-3174

http://epa.niif.hu/00000/00002/00241/pdf/EPA00002_alfold_2018_09_052-067.pdf

2. Čudić, Marko, „Szemelvények a magyar irodalom utóbbi néhány évtizedének szerbiai recepciójából” [Фрагменти из српске рецепције мађарске књижевности у последњих неколико деценија]. *Szépirodalmi Figyelő*, Budapest, 2018/6, pp. 27–39.

Прегледни рад

ISSN 1585-3829

<https://docplayer.hu/212669912-Szemelvenyek-a-magyar-irodalom-utobbi-nehany-evtizedenek-szerbiai-recepciojabol-1.html>

3. Čudić, Marko, „The Place of Hungarian Literature within the Serbian Literary Polysystem. A Case Study“. *Studi Finno-Ugrici*, V. 1 (2021). <https://doi.org/10.6093/1826-753X/8749>.
Доступно у pdf верзији на електронској адреси:
<http://www.serena.unina.it/index.php/studifinno/article/view/8749/9487>
4. Čudić, Marko, „Aleksandar Tišma et la littérature hongroise. Fragments“. Traduit du hongrois par Clara Royer. In: Mateusz Chmurski, Philippe Gelez, Clara Royer (ed.), *La Voïvodine. Une région centre-européenne et ses littératures*. Collection Cultures&Sociétés. Eur’Orbem Éditions, Paris, Sorbonne, 2022, pp. 251–274.

ISBN 979-10-96982-18-9

5. Čudić, Marko, „Márton László kisebbségi koncepciója: *M. L., a gyilkos; A mi kis köztársaságunk*“. *Híd*, Нови Сад, 2022/2–3, стр. 118–132.

ISBN 0350-9079

II

Остали, ненаучни типови текстова (некатегорисано):

1. Čudić, Marko, „Néhány széljegyzet a vajdasági magyar identitás karakterológiájához” [Неколико успутних забелешки о карактерологији војвођанских Мађара – есеј]. У: Losoncz Márk (прир.), *Ki vagy te, vajdasági magyar? Írások az identitásról és annak hiányáról* [Ко си ти, војвођански Мађару? Текстови о идентитету и његовом недостатку]. Forum, Нови Сад, 2017, стр. 27–40.

Есеј

323.1(=511.141)(497.11)(082)

ISBN 978-86-323-0998-2

2. Чудић, Марко, „Уз темат „Српско-мађарска културна и књижевна прожимања””. Уводни текст за темат у часопису *Књижевна историја*, год. XLIX, Београд, 2017. бр. 163, стр. 85–86.

Уводни текст уз темат у часопису

УДК 821.163.41.09’’19’’

821.511.141.09’’19’’

ISSN 0350-6428

http://arhiva.knjizevnaistorija.rs/editions/163/4_Cudic_uvod.pdf

3. Čudić, Marko, „Bonyolult kérdések olvasóbarát megközelítésben (Deczki Sarolta: *Fordított világ*)” [Компликована питања сервирана на разумљив начин. Приказ књиге *Обрнути свет* Шаролте Децки]. *Híd*, Нови Сад, 5/2018, стр. 83–87.

Приказ збирке критичких студија

ISBN 0350-9079

4. Чудић, Марко, „*Даљине* Магде Сабо или о трагичном неспоразуму генерација”. Поговор за превод романа. У: Магда Сабо, *Даљине*. Превео с мађарског Марко Чудић. Штрик, Београд, 2019, стр. 343–356.

Поговор романа

ISBN 978-86-89597-32-5

5. Čudić, Marko, „Fontos adalék a regionális térpoétika és a sajtótörténet kutatásához. Roginer Oszkár: A jugoszláviai magyar irodalom terei. VMMI, Zenta, 2019.” [Важан прилог изучавању регионалне поетике простора и историје штампе. Приказ књиге Оскара Рогинера *Простори југословенске мађарске књижевности*]. *Híd*, Нови Сад, 2020/5, стр. 65–70.

Приказ научне монографије

ISBN 0350-9079

6. Чудић, Марко, „*Улица Каталин* Магде Сабо – у потрази за растргнутиим временом”. Поговор за превод романа. У: Магда Сабо, *Улица Каталин*. Превео с мађарског Марко Чудић. Штрик, Београд, 2021, стр. 237–243.

Поговор романа

ISBN 978-86-89597-47-9

III

Преводи (некатегорисано)

Преводи научних радова:

1. Вираг, Золтан, „Готово истоветни други: јужнословенски контекст опуса Ендреа Адија”. Превео с мађарског Марко Чудић. *Књижевна историја*, Београд, год. L, бр. 164, 2018, стр. 109–124. [превод оригиналног научног рада]

УДК 821.511.141.09 Ади Е.

ISSN 0350-6428

<http://arhiva.knjizevnaistorija.rs/editions/164/virag.pdf>

2. Ладањи, Иштван, „Превођење и културни идентитет часописа *Új Symposion* у првим годинама излажења (1965–1971)”. Превоео с мађарског Марко Чудић. *Књижевна историја*, Београд, год. L, бр. 164, 2018, стр. 125–134. [превод оригиналног научног рада]

УДК 821.163.4.03=511.141

ISSN 0350-6428

<http://arhiva.knjizevnaistorija.rs/editions/164/ladanji.pdf>

Књижевни преводи (књиге):

1. Краснахоркаи, Ласло, *Иде свет*. Превоео с мађарског Марко Чудић. Ренде, Београд, 2019. [збирка прича, 302 стр.].

ISBN 978-86-6173-064-1

Напомена: за превод ове књиге, преводилац је добио награду „Милош Н. Ђурић” за најбоље преведену књигу прозе у 2019. години.

2. Сабо, Магда, *Даљине*. Превоео с мађарског Марко Чудић. Штрик, Београд, 2019. [роман, 356 стр.].

ISBN 978-86-89597-32-5

3. Сабо, Магда, *Улица Каталин*. Превоео с мађарског Марко Чудић. Штрик, Београд, 2021 [роман, 243 стр.].

ISBN 978-86-89597-47-9

4. Шпиро, Ђерђ, *Сањао сам за тебе*. С мађарског превоео Марко Чудић. Партизанска књига, Кикинда, 2022. [збирка приповедака, 336 стр.].

Књижевни превод објављен у периодици:

1. Меселъ, Миклош, „Извештај о пет мишева”. Превели с мађарског Мина Мاستиловић и Марко Чудић. *Мостови*, Београд, бр. 177–178, 2018, стр. 93–104.

ISSN 0350-6525

ОСТАЛИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ РЕЛЕВАНТНИ ЗА ИЗБОР

I Учешће (са рефератом) на међународним и домаћим научним скуповима у земљи и иностранству од првог избора у звање ванредног професора до данас (од 20. 6. 2017. до 23. 01. 2023.):

1. Учешће на Научном састанку слависта у Вукове дане (*Српска лексикографија – речници српског језика као изворишта граматичких и семантичких истраживања*), одржаном у Међународном славистичком центру Филолошког факултета Универзитета у Београду 14–18. 09. 2017. Наслов реферата: „Проблеми израде новог мађарско-српског речника из перспективе књижевног преводиоца”.
2. Учешће на међународном научном скупу *Три деценије београдске недерландистике. Културне везе између простора југоситочне Европе и Низоземља*, одржаном на Филолошком факултету Универзитета у Београду 3–5. 11. 2017. Наслов реферата: „Слика Низоземске у путописима Дежеа Костолањија и Ержебет Јухас”.
3. Учешће на научном скупу *Сан о граду*, одржаном у Андрићевом институту у Андрићграду – Вишеграду 15–17. 10. 2018. Наслов реферата: „Слика Београда у путопису Ласла Ч. Саба”.
4. Учешће на научном скупу *Андрић и европске књижевности*, одржаном у Андрићевом институту у Андрићграду – Вишеграду 12–13. 10. 2019. Наслов реферата: „Новија мађарска читања Андрића: тематски број часописа *Ex Symposion*”.
5. Учешће на међународном научном скупу поводом шездесетогодишњице оснивања Катедре за хунгарологију Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, одржаном у Новом Саду 22–23. 10. 2019. Наслов реферата: „А »parafrázis eretneksége« és a felismerés között. Adalék Bori Imre Krúdy- és Kosztolányi-monográfiája prózaelemzői módszerének vizsgálatához” [Између „јереси парафразе” и спознаје. Додатак истраживању метода тумачења прозе којима се Имре Бори служио у својим монографијама о Крудију и Костолањију].

6. Учешће на међународном научном скупу *25 година београдске хунгарологије*, одржаном на Филолошком факултету Универзитета у Београду 29–30. 11. 2019. Наслов реферата: „Egy regény két különböző nyelvű fordítása, eltérő fordítói poétikák tükrében” [Два превода истог романа у светлу различитих преводилачких поетика]. Напомена: Као управник Катедре за хунгарологију, кандидат је био и главни организатор овог запаженог међународног научног скупа. У организацији скупа свесрдно су му помогле и све колеге с Катедре за хунгарологију Филолошког факултета Универзитета у Београду и Филолошки факултет.
7. Учешће на међународном научном скупу *Irodalom és nemzeti identitás [Књижевност и национални идентитет]* у заједничкој организацији Института за књижевност из Будимпеште и Новосадског огранка САНУ, одржаном у Будимпешти 10–11. 12. 2019. Наслов реферата: „Ivo Andrić nemzeti és nyelvi identitása(i) az újabb délszláv és magyar kritikai recepció tükrében (rövid áttekintés)” (Национални и језички идентитет(и) Иве Андрића у светлу новије јужнословенске и мађарске критичке рецепције – кратак преглед).
8. Учешће на међународном научном скупу *Мађине у књижевности* у заједничкој организацији Института за књижевност из Будимпеште и Новосадског огранка САНУ, одржаном у Новом Саду 22–23. 06. 2020. Наслов реферата: „Мађинска концепција Ласла Мартона (*Убица Л. М. и Наша мала република*)”.
9. Учешће на међународном научном скупу (*Kelet-)**Közép-Európa mint kulturális konstrukció* [Источна и средња Европа као културална конструкција], одржаном на Универзитету у Њитри 6–7. 05. 2021. Наслов реферата: „Párizs közép-európai szemekkel: Hevesi András és Danilo Kiš fiatalkori Párizs-élményei” [Париз из источноевропске визуре: младалачки доживљај Париза Андраша Хевешија и Данила Киша].
10. Учешће на међународном научном скупу *Contemporary and Recent Hungarian Fiction: Reception and Cross-Cultural Interpretations*, одржаном на Филозофском факултету Универзитета „Лоранд Етвеш” (ELTE) у Будимпешти 4–5. 11. 2021. Наслов реферата: “László Krasznahorkai’s Short Story Collection *The World Goes On from the Translator’s Point of View*”.
11. Учешће на научном скупу *Српска књижевност у историјама књижевности – поводом 225. годишњице рођења Павла Јосифа Шафарика*, одржаном у САНУ 22–23. 11. 2021. Наслов реферата: „Слика српске књижевности у мађарској славистици и широј интелектуалној јавности Мађарске”.
12. Учешће на међународном научном скупу *Fordítás&recepció* (Превод и рецепција), у заједничкој организацији Института за књижевност Филозофског факултета Универзитета у Будимпешти и Новосадског огранка САНУ, одржаном 13–14. 06. 2022. у Истраживачком дому хуманистичких наука у Будимпешти. Наслов реферата: „Jelentés a műhelyből: Krasznahorkai László *Megy a világ* című könyvének

fordítási problémáiról“ (Извештај из радионице: о преводилачким проблемима књиге *Иде свет* Ласла Краснахоркаија).

13. Учешће на међународном научном скупу *A minoritás poétikái II.* (Поетике миноритета II) у организацији Катедре за хунгарологију Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, одржаном 21. 10. 2022. Наслов реферата: „*Kisebbségi életstratégiák Spiró György Álmodtam neked című novelláskötetében*“ (Мањинске животне стратегије у збирци прича *Сањао сам за тебе* Ђерђа Шпира).

II Учешће у научним пројектима

IIа Домаћи научни пројекти:

1. Сарадник на пројекту *Улога српске периодике у формирању књижевних, културних и националних образаца (178024)*. Пројекат се реализује у оквиру Института за књижевност и уметност Универзитета у Београду.
2. Сарадник на пројекту *Српско-мађарске културне везе*. Пројекат се реализује у организацији Матице српске.

IIб Међународни научни пројекти:

1. Спољни сарадник на пројекту *Probing the Boundaries of the (Trans)National: Imperial Legacies, Transnational Literary Cultures and Multilingual Practices in East Central Europe*. Пројекат се реализује на Одсеку за књижевност, регионалне студије и европске језике Хуманистичког факултета Универзитета у Ослу: <https://www.hf.uio.no/ilos/english/research/projects/probing-the-boundaries-of-the-transnational/index.html>
2. Сарадник на међународном научном пројекту *Introduction to Hungarian Literature (Transcultural Aspects in Hungarian Literary Histories for Foreigners)*. Пројекат се реализује у оквиру програма *Domus Hungaricum*.

III Менторства у изради докторске дисертације и мастер радова

IIIа Менторство у изради докторске дисертације:

1. Ментор у изради докторске дисертације коју је мр Јелена Симуновић Полука одбранила под насловом „Превод као мјесто језичког контакта и језичке промјене на примјеру превода књига из области популарне психологије“. Дисертација је одбрањена на Филолошком факултету Универзитета у Београду 01. 09. 2020. пред Комисијом у саставу: др Јелена Филиповић, ред. проф. (председница Комисије), др Оливера Дурбаба, ред. проф. (чланица Комисије), др Ненад Томовић, ван. проф. (члан Комисије), др Марија Мандић, виша научна сарадница Балканолошког

Института САНУ (чланица Комисије) и др Марко Чудић, ван. проф. (ментор и члан Комисије).

IIIб Менторство у изради мастер радова:

1. Вукадиновић, Марина, „Егзистенцијализам у суботичким романима Дежеа Костолањија”. Рад одбрањен 29. 09. 2014.
2. Тричковска, Јелена, „Скривени и нескривени идеолошки искази у роману *Паралелне приповијести* Петера Надаша”. Рад одбрањен 01. 04. 2015.
3. Јакуш, Филип, „О преводљивости личних имена у романима Дежеа Костолањија”. Рад одбрањен 28. 09. 2016.
4. Диковић, Милица, „Два српска превода песме *Апокриф* Јаноша Пилинског”. Рад одбрањен 28. 09. 2017.
5. Грчић, Снежана, „Анализа одабраних преводачких решења Арпада Вицка у српском издању *Једноминутних новела* Иштвана Еркења”. Рад одбрањен 30. 06. 2020.
6. Јовић, Јована, „Мотив емиграције у *Дневницима* Шандора Маркаија”. Рад одбрањен 30. 09. 2020.
7. Мاستиловић, Мина, „Упоредна анализа српског и хрватског превода романа *Путник и месечина* Антала Серба”. Рад одбрањен 22. 01. 2021.

IV Награде и признања:

1. Стипендија Преводилачке фондације „Милан Фишт” за младе преводиоце, додељена 2002. године.
2. Награда „Bazsalikom” која се додељује у оквиру манифестације „Дани Корнела Сентелекија” у Сивцу, за целокупан дотадашњи преводачки рад, додељена 2004. године.
3. Награда „Ервин Шинко” коју младим писцима и научницима додељује Катедра за хунгарологију Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, за целокупан дотадашњи научни и есејистички рад на мађарском језику, додељена 2006. године.
4. Награда „Милош Н. Ђурић” коју додељује Удружење књижевних преводаца Србије, за најбоље преведену прозну књигу у 2019. години. Награда је додељена за превод књиге *Иде свет* Ласла Краснахоркаија (Ренде, Београд, 2019).

V Стручно-професионални допринос (чланство у факултетским телима, руководеће позиције на факултету):

1. Управник Катедре за хунгарологију Филолошког факултета Универзитета у Београду (у два узастопна мандатна периода, од 23. 01. 2017. до 22. 01. 2023.).
2. Члан Савета Филолошког факултета Универзитета у Београду (од септембра 2019. до новембра 2020. године).

3. Члан Већа докторских студија Филолошког факултета Универзитета у Београду (од октобра 2021. године).

VI Допринос академској и широј заједници

VIa Учешће у међународној размени наставника у оквиру програма ERASMUS+:

1. Серија предавања на Факултету за хуманистику Универзитета у Печују (на Катедри за савремену мађарску књижевност и теорију књижевности) – фебруар 2018.
2. Серија предавања на Филозофском факултету Универзитета у Сегедину, на Катедри за модерну мађарску књижевност – новембар 2019.

VIб Организација и чланство у организационом одбору међународног научног скупа, уређивање зборника и темата у научном часопису:

1. Главни организатор међународног научног скупа *25 година београдске хунгарологије*, одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 29–30. 11. 2019.
2. Главни уредник рецензираног електронског зборника радова *Четврт века београдске хунгарологије* изложених на међународном научном скупу *25 година београдске хунгарологије* (546 страна): <http://www.fil.bg.ac.rs/wp-content/uploads/zbornici/25gbh/25GBH%20-%20Zbornik%20sa%20konferencije.pdf>.
3. Уредник темата *Српско-мађарска културна и књижевна прожимања* и *Српско-мађарска културна и књижевна прожимања II* у часопису *Књижевна историја* бр. 163 (2017), стр. 83–140 и *Књижевна историја* бр. 164 (2018), стр. 107–134.
4. Члан уређивачког одбора тематског зборника радова *Из историје српско-мађарских културних веза 2* (254 стр.). Матица српска, Нови Сад, 2019.
5. Члан Организационог одбора међународног научног скупа *Савремена филолошка истраживања*, одржаног 3–4. 12. 2022. на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

VIв Члан уредништва часописа:

1. Члан уредништва књижевно-научног часописа *Hid* из Новог Сада (категорије М53).
2. Члан Уређивачког одбора научног часописа *Acta Historiae Litterarum Hungaricarum*, који издаје Факултет друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Сегедину (Мађарска).
3. Члан уредништва часописа за преводну књижевност *Мостови* из Београда.

VIг Чланство у (међународном) научном удружењу и домаћим установама културе:

1. Члан Међународног хунгаролошког друштва са седиштем у Будимпешти (Nemzetközi Hungarológiai Társaság).
2. Члан Матице српске.
3. Члан Управног одбора Удружења књижевних преводаца Србије.

VIe Чланство у организационом одбору културне манифестације, чланство у жирију:

1. Члан Организационог одбора манифестације „Дани Корнела Сентелекија” у Сивцу.
2. Председник и члан Жирија награде „Милош Н. Ђурић”, коју додељује Удружење књижевних преводаца Србије (од 2021. године).

VII Усавршавање:

1. Као стипендиста-истраживач и као студент постдипломских-магистарских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду провео један семестар на Институту за угрофинске студије Филозофског факултета Универзитета у Бечу школске 2002/2003 године.

VIII Укупна просечна оцена у Анкетама о вредновању педагошког рада наставника у протеклом изборном периоду, почев од зимског семестра школске 2017–2018 закључно с летњим семестром 2021–2022 године (за детаље видети у додатку уз пријаву на конкурс):
4.62

IX Цитираност (15 хетероцитата):

1. Иштван Ладањи, „Превођење и културни идентитет часописа *Új Symposion* у првим годинама излажења (1965–1971)“. *Књижевна историја*, год. L, бр. 164, 2018, стр. 125–134.
2. Золтан Вираг, „Готово истоветни други: јужнословенски контекст опуса Ендреа Адија“. *Књижевна историја*, год. L, бр. 164, 2018, стр. 109–124.
3. Utasi Csilla, „Az ismeretlen tükre. Danilo Kiš prózájának magyar intertextusai” [Огледало непознатог. Мађарски интертекстови прозе Данила Киша]. *Tükör*. Филозофски факултет, Нови Сад / Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék, 2014, pp. 99–107.

4. Ladányi István, „A műfordításban létesülő Közép-Európa”. In: Földes Györgyi, Kovács Gábor, Ladányi István, Szávai Dorottya (eds.), *Kelet-Közép-Európa mint kulturális konstrukció*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2021, pp. 50–59.
5. G. Bogár, Edit, „Finn bűnügyek magyar kontextusban, avagy egyes fordítói kihívások krimik fordítása során”. In: *Kuinka mahottomasti nää tekkiit*. Juhlakirja Harri Mantilan 60-vuotispäivän kunniaksi. *Studia humaniora ouluensia 16*, Faculty of Humanities, Linnanmaa, University of Oulu, Finland, Oulu, 2018, pp. 527–544.
6. Пилипенко Г.П., *Языковая и этнокультурная ситуация воеводинских венгров: взгляд «изнутри» и «извне»* / Г.П. Пилипенко. — М. : Институт славяноведения РАН ; СПб. : Нестор-История. Москва / Санкт-Петербург, 2017.
7. Ева Толди, „Магија имена: културне интерференције и књижевна вишејезичност у савременој мађарској и српској књижевности”. *Књижевна историја*, год. XLIX, бр. 163, ИКУМ, Београд, 2017, стр. 109–122.
8. Hózsá Éva, „Irodalmi névadás és műfordítás”. In: Bene Annamária (ed.): *A magyar nyelv a többnyelvű Vajdaságban. II. Kötet. Állandó és változó a nyelvben*. Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2012, pp. 98–111.
9. Lana Jeknić, „Na rubu postojanja – Örkényev groteskni svijet i besmislica Daniila Harmsa (*Jednominutne novele i Slučajevi*)”. *Književna smotra*, Zagreb, god. LII, br. 197, 2020, str. 109–116.
10. Биљана Ђ. Ђорић Француски, „Плава беба = господар васељене“. У: Драган Бошковић, Часлав Николић (уредници). *Бебе. Књига II*. Српски језик, књижевност, уметност. Зборник радова са XIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (26 – 27. X 2018), Крагујевац, 2019, стр. 43–50.
11. Toldi Éva, „Aleksandar Tišma transzkulturális identitáskonceptiójának margójára”. In: Földes Györgyi, Kovács Gábor, Ladányi István, Szávai Dorottya (ur.), *Kelet-Közép-Európa mint kulturális konstrukció*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2021, pp. 188 – 195.
12. Душанка Звекић Душановић, „Плусквамперкефат у српском преводу романа *Sorstalanság* Имреа Кертеса“. Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, Књига XLIV-1 (2019), стр. 251–267.
13. Душанка Звекић Душановић, „Епистемичка модализација у роману *Sorstalanság/Бесудбинство* Имреа Кертеса“. С. Гудурић и М. Стефановић (ур.). *Језици и културе у времену и простору III*. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2014, стр. 553–566.
14. Szabó Gábor, „Por és hamu. Kelet-Európa, mint sírvers : (Danilo Kiš és Petri György)”. У: *Četvrt veka beogradske hungarologije* [Elektronski izvor] / glavni urednik Marko Čudić. - Beograd : Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2021. - ISBN 978-86-6153-657-1. - str. 482–499.
15. Utasi Csilla, „A tanúságtévő felelőssége. Aleksandar Tišma: *Upotreba čoveka*”. У: *Četvrt veka beogradske hungarologije* [Elektronski izvor] / glavni urednik Marko Čudić. - Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2021. - ISBN 978-86-6153-657-1. - str. 519–532.

X Испуњеност услова за менторство на докторским студијама (списак релевантних радова објављених у последњих 10 година, разврстаних по категоријама):

1. Чудић, Марко, „Хунгаролошка концепција Александра Тишме”. *Књижевна историја*, Београд, год. XLIX, 2017, бр. 163, стр. 123–140. **M24**
2. Čudić, Marko, “The Phenomenon of Deliberate ‘Language Loss’ in the works of István Domonkos and László Végel”. In: *Minority Languages in Education and Language Learning: Challenges and New Perspectives*. Editors Jelena Filipović and Julijana Vučo. Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet, 2017, pp. 239–251. **M14**
3. Чудић, Марко „Апокалипсавање – јунаци прозе Ласла Краснахоркаија и њихова сметељачка потрага за смислом”. У: Марија Лојаница, Драган Бошковић (ур.), *Doomsday. Седми печат* (тематски зборник радова од међународног значаја). ФИЛУМ, Крагујевац, 2020, стр. 239–255. **M14**
4. Чудић, Марко, „Може ли се говорити о (раном) Лајошу Кашаку као прототипу зенитистичког *барбарогенија*?”. У: Бојан Јовић, Ирина Суботић (ур.), *Сто година часописа ZENIT 1921 – 1926 – 2021. A Hundred Years of the ZENIT Magazine*. Зборник радова. Галерија RIMA, Крагујевац – Београд / Институт за књижевност и уметност, Београд, 2021, стр. 311–328. **M14**
5. Чудић, Марко, „Главне поетичке одлике раних мађарских путописа и романа путовања”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLII, бр. 1, 2015, стр. 53–68 **M51**
6. Чудић, Марко, „Неки аспекти мотива путовања у приповеткама Миклоша Месеља”. *Анали Филолошког факултета*; Београд. Књига XXVI, свеска II, 2014, стр. 345–367. **M51**
7. Чудић, Марко, „Кратак преглед развоја неохеленских студија у Мађарској до краја двадесетог века”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLIV, 2017/2, стр. 93–106. **M51**
8. Чудић, Марко, „Проблеми израде новог мађарско-српског речника из перспективе књижевног преводиоца”. Тематски зборник радова *Српска лексикографија – речници српског језика као изворишта граматичких и семантичких истраживања. Научни састанак слависта у Вукове дане*, 47/1, МСЦ, Београд, 2018, стр. 441–449. **M51**
9. Чудић, Марко, „Осврт на српску рецепцију мађарске књижевности у последњих неколико деценија”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLVII, 2020/1, стр. 189–202. **M51**
10. Чудић, Марко, „Један прилог изучавању позиције и одговорности интелектуалца у кризним временима – случај Шандора Марарија”. *Анали Филолошког факултета*, год. 33 (2021), бр. 1, стр. 231–243. **M51**
11. Чудић, Марко, „Прилог анализи мотива путовања у романима Ђуле Крудија”. *Филолошки преглед*, Београд, год. XLVIII, 2021/1, стр. 97–111. **M51**
12. Чудић, Марко, „Часописи и критеријуми академског напредовања у друштвено-хуманистичким наукама: упоредни поглед на тренутну ситуацију у Србији и Мађарској”. *Читалиште*. Научни часопис за теорију и праксу библиотекарства. Година XXI, број 41, новембар 2022, стр. 19 – 29. **M51**
13. Чудић, Марко, „О проблемима превођења *Тужног валцера* Шандора Вереша, на основу увида у два различита српска превода”. У: (Вранеш А., Марковић, Љ.

- (ур.), *Србија између Истока и Запада. Наука, образовање, култура, уметност. Књига 4: Језици Балкана у компаративном и интердисциплинарном контексту*. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2014 [конференцијски зборник радова], стр. 67–82. **М33**
14. Чудић, Марко, „Данашњи положај теорије и технике (књижевног) превођења као посебног предмета на Катедри за хунгарологију”. У: Вранеш, А, Марковић, Љ. (уредници), *Хуманизам: култура или илузија. Књига 2*. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2015 [конференцијски зборник радова], стр. 367–379. **М33**
15. Čudić, Marko, „Állandósult átmeneti állapotok Krasznahorkai László regényeiben“ [Устаљена прелазна стања у романима Ласла Краснахоркаија]. In: Éva Bányai (ed.), *Átmenetdiskurzusok. Irodalom- és kultúrtörténeti tanulmányok*. [Зборник радова с међународног научног скупа одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Букурешту, 16–17. децембра 2014. године]. Romániai Hungarológiai Társaság Kiadó – Erdélyi Múzeum Egyesület, Bukarest – Sepsiszentgyörgy – Kolozsvár, 2015, pp. 83–90. **М33**
16. Чудић, Марко, „Збирка приповедака *Убица Л. М. Ласла Мартона* као преводилачки изазов“. У: Вранеш, А., Марковић, Љ. (уредници), *Translating Cultures/Културе у преводу*. Тематски зборник, књ. 1, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 2016, стр. 179–195. **М33**
17. Čudić, Marko, „Identitás, trauma, nyelv: Aleksandar Tišma és Danilo Kiš gondolatai a nyelvről”. [Identitet, trauma, jezik: misli Aleksandra Tišme i Danila Kiša o jeziku]. In: *Európai identitás(ok), identitások Európában / Identité(s) européenne(s), identité en Europe / Europäische Identität(en), Identitäten in Europa. Rencontres européennes / Európai Találkozók / European Encounters*. Collected papers of the Joseph Károlyi Foundation’s symposiums. Károlyi József Alapítvány / L’Harmattan, Budapest, 2017, pp. 112–124. **М33**
18. Чудић, Марко, „Слика Низоземске у путописима Дежеа Костолањија и Ержебет Јухас”. У: Јелица Новаковић-Лопушина и др. (ур.), *Три деценије београдске недерландистике. Културне везе између простора југоисточне Европе и Низоземља*. Тематски зборник радова са истоименог међународног научног скупа одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 3–5. новембра 2017. Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2018, стр. 32–41. **М33**
19. Čudić, Marko, „Egy regény két különböző nyelvű fordítása, eltérő fordítói poétikák tükrében” [Два превода истог романа у светлу различитих преводилачких поетика]. У: Марко Чудић (ур.), *Четврт века београдске хунгарологије* [Електронски извор] / Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2021, стр. 175–196. **М33**
20. Čudić, Marko, „Párizs közép-európai szemekkel. Hevesi András és Danilo Kiš fiatalkori Párizs-élményei“. (Париз очима средњоевропљанина. Младачачки доживљаји Париза Андраша Хевешија и Данила Киша). In: Földes Györgyi, Kovács Gábor, Ladányi István, Szávai Dorottya (ed.), *Kelet-Közép-Európa mint kulturális konstrukció*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2021, pp. 179–187. **М33**

Укупан број остварених бодова:

$$(1 \times M24) + (3 \times M14) + (8 \times M51) + (8 \times M33) = (1 \times 4) + (3 \times 5) + (8 \times 3) + (8 \times 1) = 4 + 15 + 24 + 8 = \underline{51 \text{ бод}}$$

XI Предавања по позиву на универзитетима у иностранству:

1. У периоду од 1–9. фебруара 2019. године одржао серију предавања по позиву студентима и колегама Центра за превођење и Компаративне културне студије на Департману за модерне језике и културе Факултета за културе, језике и ареалне студије Универзитета у Нотингему (The University of Nottingham, School of Cultures, Languages and Area Studies, Department of Modern Languages and Cultures, Centre for Translation and Comparative Cultural Studies)
2. У периоду од 26. априла до 3. маја 2022. године одржао серију предавања по позиву студентима и колегама Групе за угро-финске студије Департмана за образовање, лезике, интеркултуралност, књижевности и психологију Факултета за хуманистику и образовање Универзитета у Фиренци (Università di Firenze, Scuola di Studi Umanistici e della Formazione, Dipartimento di Formazione, Lingue, Intercultura, Letterature e Psicologia, Studi Finno-Ugrici)

ОЦЕНА НАУЧНОГ РАДА

Дајући укупну оцену научног рада проф. др Марка Чудића, прва особина коју желимо да истакнемо је изузетна обавештеност заснована на темељном познавању предмета истраживања и научне литературе коришћене на више језика. Као што је и у претходном реферату Комисија истакла, па ћемо овде своје оцене поновити, писању радова проф. Чудић приступа акрибично, уз темељно истраживање, да би резултати били изложени врло дисциплиновано, академски и резонерски. С правом се узима у обзир како код нас неке од ствари о којима говори неће бити тако познате и да ваља дати додатна разјашњења. Од значаја је прегледно, информативно излагање, важна је широка културолошка корист када се даје најшири потребан хоризонт сазнања, то је вредан прилог из домена хунгарологије који налази код нас своје место у целовитом културноисторијском представљању. У овој прилици, наравно, посебно истичемо највише академске квалитете радова, где уз познавање предмета истраживања прво истичемо критички однос према постојећим сазнањима и стални напор да се граница знања помери, уз видну скрупулозност да се у томе не иде по сваку цену до пароксизма сопствених закључака. Професор Чудић као зрео истраживач уме да застане на рубу проблема до којег се у достигнутом стању проучавања, и његовом сопственом изучавању, стигло, и тако отвори питања која ће он сам, или неко други моћи да даље развија. Та врста

академских скрупула постала је у нашем академском животу реткост и Комисија радо истиче ову научну и академску одлику. Уз контрастирање и критичко објективизирање, у радовима професора Чудића се јасно заузима став и води дијалог током којег се и после којег се износе закључци до којих се дошло. Реч је аутентичном истраживачу који уз афирмацију знања даје и своје, научно засноване и разложно образложене судове.

Проф. Марко Чудић је, да се сасвим кратко осврнемо на главне резултате из периода пре избора у звање ванредног професора, аутор неколико монографија и већег броја научних радова, али и оних прилога које наш садашњи систем оцењивања, посебно када је реч о раду оваквих катедара и оваквим областима истраживања, можда недовољно вреднује иако се таквим радовима и целином таквог ангажмана обликује интерес шире публике, или постиже културолошко посредовање првога реда. Стога бисмо желели да се и ова чињеница која није бројчано квантификована у збиру бодова узме у обзир, јер је она битна у сликању доприноса једног посвећеног професора и доприносу стварању целовите слике о његовом раду.

Професор Чудић је аутор монографије *Данило Киш и модерна мађарска поезија* која је настала из његовог магистарског рада. У њој је дат вредан прилог разумевању не само преводилачког рада Данила Киша, о чему је професор Чудић дакле као врло млад истраживач писао са великом традуктолошком компетенцијом коју је у својој наставној пракси, али и у будућим радовима потврдио, већ је то студија и о самој имагинацији, о песништву које је важан основ читавог опуса Данила Киша. Лирска црта, која се види и у овом домену књижевног стварања, показује и да песничка продукција, која није најважнији део опуса овог великог писца, указује на само језгро његовог стваралаштва. Мађарска инспирација, да је тако назовемо, играла је у рађању писца огроман значај. Дакле, није реч само о томе да овај велики стваралац има и мађарске корене, што је ствар слепог случаја рођења, већ је реч и томе да се у овој предиспозицији не нарочито срећне биографије развило нешто битно за рађање једног писца. То се из ове анализе могло дознати и закључити, па је монографија поставила основе за још један угао гледања на Данила Киша, али и показала хунгаролошку компетенцију истраживача. Лирска продукција која је остварена и у преводу јесте значајна и веома занимљива за утврђивање поетичких одлика целог пишевог опуса. Уз теоријску компетенцију, колега Чудић је овде показао значајно познавање питања тумачења модерне поезије и познавање мађарског песништва. Резултати овог истраживања презентовани су и на мађарском у засебним огледима који су извод из овог изучавања, тако да је ова књига у својим деловима имала и ширу академски верификацију. Његова друга монографија је студија о роману путовања *Увод у поетику романа путовања*, први део његовог доктората, који је врсна теоријска студија која претходи анализи опуса великих мађарских писаца у самом докторату. Уз преглед постојећих знања о роману путовања, што је један од првих сужејних и хронотопских модела романескне имагинације, професор Чудић је у овој студији био на граници нове теорије овакве врсте романа. Монографија изведена из теоријских делова доктората показује књижевнотеоријску компетенцију, она је резултат једног старинског модела рада на докторату који је заправо имао карактер и достигнућа хабилитације. *Четири огледа о Ласлу Краснохоркаију*, двојезична монографија, представљају једног од

најпознатијих и најцењенијих савремених мађарских писаца чији опус је аутор монографије преводио и за превод, веома аутентичан, добио истакнуту награду. У овој студији дају се важне поетичке особине и културолошки оцртава шира слика Краснохоркаија, чиме је и наша хунгарологија дала леп прилог изучавањима овог писца о којем се пише на многим језицима и чија дела су део курикулума најугледнијих светских универзитета. Тако је и пре избора за ванредног професора, овим главним радовима и бројним студијама које су дате у библиографији, професор Марко Чудић показао највиши академски стандард свога рада, и за њега већ добио одговарајуће високе оцене и у ранијим извештајима. Радови писани на мађарском, или само преведени на мађарски, посведочују двоструко деловање и присуство научних резултата проф. Чудића у обеа срединама, што је, дакако, веома важно и Комисија зато то жели да овде помене и адекватно вреднује. Све ове студије, и сви прилози који су у библиографији уредно назначени, јасно су сведочили већ и у време писања и објављивања како је пред нама врсан стручњак који је достигао пуну академску зрелост. У тим часовима се пред њим отварао лепа научна каријера, за коју данас знамо да ју је он примерно испунио и зато смо у прилици да оценимо његов целокупан рад и предложимо га за избор у редовног професора.

За тај избор додатно кандидата квалификују две монографије објављене од првог избора у звање ванредног професора. Прво ћемо поновити суд Комисије о научној монографији проф. Чудића објављеној на мађарском језику под необичним насловом *Áthangolódások*, позајмљеном и престилизованом из стручне музиколошке терминологије, који, ако се дословно преведе на српски, значи *Прештимавања*. Монографија садржи девет раније објављених радова (што на српском, што на мађарском језику, библиографске податке о томе где је који рад из књиге раније објављен колега Чудић педантно наводи на крају књиге). Неки од тих радова, узети самостално, били су разматрани у претходном избору у звање колеге Чудића, те стога они неће бити поново квантификовани у погледу избора, Комисија ће се држати свих прописа везаних за избор, али утисак ове научне целине јесте битан допринос сагледавању досадашњег рада проф. Чудића. Професор Чудић и без ове монографије као целине испуњава све услове, па зато она неће квантитативно и изреком ућу у обрачун за избор у више звање, али је дужност академске заједнице да сагледа целину једног научног постигнућа којем и ова монографија која представља рад проф. Чудића у мађарској академској средини има важност. Њоме је, као и другим радовима писаним или преведеним на мађарски, проф. Марко Чудић своју академску каријеру научно верификовао у изворној хунгаролошкој заједници. Зато ћемо дати кратак осврт на ову књигу.

Начелно, студије-поглавља у овој књизи могли би се поделити на две веће групе: на оне у којима се аутор бави туђим преводима и на оне у којима, често прилично самокритично, разматра проблеме с којима се суочавао у властитој књижевно-преводиолачкој пракси. Монографија је тако и подељена, првих пет поглавља баве се традицијом и претходницима, док се у последња четири поглавља разматрају његове властите преводиолачке дилеме. Прво поглавље монографије под насловом „*Стрма стаза Данила Киша*“ детаљно анализира, са критичком оштрицом, али благонаклоно и с дивљењем према учитељу, преводиолачка решења тада младог Данила Киша коме је био

поверен задатак да препевава стихове Миклоша Раднотија. С обзиром на то да је од Чудићеве прве ауторске књиге, *Данило Киш и модерна мађарска поезија*, и ове, четврте по реду, протекло једанаест година, ово поглавље знатно се разликује од поглавља у тој књизи посвећеног Кишовом односу према Раднотију – фокуси анализе померени су с версификацијског више на интеркултуралну раван. Следећа два поглавља баве се Тишмом као тумачем и преводиоцем мађарске прозе, где бисмо посебно желели да истакнемо треће поглавље, под насловом „О српском преводу романа *Бесудбинство*“, у којем колега Чудић, кроз низ солидно систематизованих примера показује због чега је управо Тишма, са својим односом према српском језику, у доброј мери успео да нашим читаоцима пренесе специфични атонални језик јединог мађарског књижевног нобеловца, Имреа Кертеса. Специфичне наставке или својеврсне тематске краке овога рада, а мимо ове монографије, можемо читати и у два Чудићева рада на мађарском језику, једном, у којем аутор пореди Кишово и Тишмино схватање језика, однос према основном „материјалу“ ове двојице сродних, па ипак антагонизованих, и на различит начин двојезичних (вишејезичних) аутора, „писаца трауме“ (рад под редним бројем 15), и другом, у којем се бави специфично језичком природом трауме младог Александра Тишме, који се у годинама учења нашао пред, како из његових дневника сазнајемо, радикалним занатским и егзистенцијалним избором (рад под редним бројем 21). У следећем, четвртом поглављу ове монографије Чудић се фокусира на анализу српског превода култног романа Антала Серба *Путник и месечина*, први пут објављеног 1937. године, али на српски језик преведеног тек 2009. Чудић овде, кроз анализу одабира речи изузетног преводиоца Арпада Вицка, покушава да покаже због чега је, формулисано речима француског лингвисте и транслатолога Анрија Мешоника, превод специфична „повратна историјска спрега“ и шта се, у културолошком смислу, таквом спрегом добија и губи. Пето поглавље монографије показује Чудићево занимање за историју (мађарске) периодике и на овим нашим просторима: у њему се разматра један специфичан аспект – аспект теорије и критике превода – у новосадском часопису *Híd* (скраћена, српска верзија тог рада наведена је у конкурсној библиографији под редним бројем 23). У последња четири поглавља монографије, како смо већ нагостили, кандидат открива, у једном споју научног и есејистичког стила, неке дилеме с којима се сам суочавао. Дела и ауторе који су прошли кроз његову преводилачку радионицу Чудић је поређао хронолошки, па се тако шесто поглавље монографије бави једним специфичним, и, са становишта естетске наглашености трагичног врхунца романа *Златни змај*, веома важним моментом дела, које је писац Деже Костолањи посебно подвукао тиме што је, наизглед једва приметно, прибегао нечему што иначе сам, као врхунски песник, декларативно, није сматрао корисним – уткивању риме у приповедну прозу. У седмом поглављу монографије Чудић се враћа на, још од Дантеовог времена, фундаментално (реторичко) питање: може ли се дело које је музичким склопом усклађено уопште превести, а да се у том процесу или не изгуби поезија (како је говорио Роберт Фрост) или не добије посве друго дело? Реч је, дакако, о познатој песми *Valse triste* једног од највећих мајстора за мелодију и ритам у богатој мађарској лирици, Шандора Вереша. Чудић у овом раду анализира, како сам донекле самокритично истиче, прилично неуспели покушај да ову песму преведе држећи се ритма, метра и парне риме оригинала. Последња два поглавља Чудићеве монографије

баве се проблемима с којима се сам суочавао преводећи савремене и признате мађарске прозаисте. Један од њих двојице, Ласло Краснахоркаи, протеклих деценија постао је светски познат, признат, читан и тумачен писац, па се труд колеге Чудића у тумачењу овог аутора, и превођењу његових дела, мора посебно вредновати. Проблемима превођења романа *Меланхолија отпора*, с посебним нагласком на специфичну Краснахоркаијеву синтаксу (коју Чудић сагледава и у контексту светске књижевности, поредећи је и контрастирајући је с Бернхардovou и Сарамоговом синтаксом), као и с нагласком на прозни ритам и изненадне промене стилског регистра, бави се седмо поглавље монографије. О овим проблемима српски читаоци већ су имали прилике да се упознају у Чудићевој претходној монографији, *Четири огледа о Ласлу Краснахоркаију* (Филолошки факултет, Београд, 2016), која је разматрана за претходни избор у звање колеге Чудића. На неки начин се као својеврсни наставак овог поглавља монографије може читати и Чудићева студија на мађарском језику, објављена прошле године, у којој се аутор бави не само проблемима превођења Краснахоркаијеве књиге *Иде свет*, већ и проблемима превођења овог аутора уопште, сагледавајући и самеравајући, како сам каже, из транслатолошког аспекта „неуралгичне тачке“ Краснахоркаијеве новелистике (краћих прозних форми које је заправо тешко жанровски прецизно одредити) и у светлу превода ове, и не само ове Краснахоркаијеве књиге на неке друге језике (рад под редним бројем 25). У последњем, осмом поглављу своје монографије, Чудић се бави проблемима на које је наилазио преводећи збирку прича *Убица Л. М. Ласла Мартона*, посебно се фокусирајући на ризик превођења тзв. „говорећих имена“.

Посебан је, и у овој прилици средишњи задатак Комисије, да се пажљиво размотри историографска и синтетичка компетенција коју је проф. Марко Чудић показао у великом пројекту на који смо чекали, који је узео многе године студирања, помног проучавања, сабирања, одабира и оцењивања, вештину сажетог излагања и захтева једну од данас посебно ретких академских особина коју је некада универзитет сматрао врхунцем у раду једног професора, пробним каменом његовог укупног достигнућа, а то је способност широког историјског излагања, писања једне врсте *суме*. Данас је то постало реткост, и утолико више са дужном пажњом према инвестицији у рад и резултатима тог рада, и са сетом успомене и пијететом сећања, дакле односом према уваженој коауторки Едит Богнар која, нажалост, више није са нама и којој више не можемо изразити и на овај начин академску захвалност за њен посвећен рад и на овом пројекту, узимамо у оцењивање *Кратку историју мађарске културе* коју су коаутори назвали, са разлогом и без зазора према привременим утисцима у јавном животу, које и не треба узимати као релевантан критеријум у посвећеном академском и научном раду, *Mundus Hungaricus*. Пред нама је, и Комисија то поздравља са радошћу, јединствена и целовита историја мађарске културе, како се и назива у поднаслову, која је „кратка“ три стотине педесет страница већег формата и која је прошле јесени у издању Штрика угледала светлост дана. Текст је у исти мах густ, јер је ваљало задовољити миленијумске размере историје, али и довољно наративан и брз у прелазу са једне историјске тачке на другу. Не само студент или знатижељни колега који би да употпуни своје познавање мађарске друштвене и културне историје, историје моћи у Европи и историји једне несрећне среће у којој су оксиморонски стоплене владавина и покореност, већ сваки човек који свој поглед у Европу не темељи на

материјалном ишчекивању или политикантској похоти, наћи ће у овој историји повесницу која је и поучница. Камо среће да се искуство околних народа и земаља у нас боље познаје, независно од периода у којима наши односи доживљавају процват, или пролазе кроз некада нимало лаке изазове. Зато је важност ове књиге прегледног, сабирног и, рећи ћемо то тако, укупног културноисторијског учинка, посебна. Можда није место, али Комисија или макар њен најговорљивији члан, волели би када би се догодило да овакву књигу о румунском, бугарском, грчком и албанском свету добијемо, који су нам мање познати но што би то смео да буде случај.

Културноисторијски преглед и студија Марка Чудића и Едит Богнар на првих осамдесет страница излаже елементе који дају добар преглед друштвенополитичке историје, а у другом поглављу на двадесетак страница говоре о мађарском језику. Тако је дата подлога и основни оквир у којем се у наредне две трећине књиге гради слика културне историје. Она је дата овим редом: мађарска књижевност, па онда народна култура, обичаји и фолклор, што је помало необично решење. Стандардни приступ би био обрнут, или у најмању руку такав да високу културу средњег века и народну културу која нема временски хоризонт ограничења излаже једнаковремено, без обзира којим редоследом. Аутори су се, међутим, определили за неку врсту излагања по целинама, дајући дакле осећај довршености излагања у поглављима, што има своје не само практичне разлоге, и није само да се задовољи партикуларност читалачког приступа, већ да се уреди целина и она учини савладљивијом. Грађа је толико велика и историјски распон огroman, да је оваква врста пажње да се дају заокружене слике целина такође веома корисна. Следе музика, архитектура, ликовна уметност, а онда позоришни живот и филмска уметност. Наредна два одељка су општеобразовног карактера и дају поглед на образовне и културне институције, односно преглед славних научника мађарског порекла, те у трећем спортских достигнућа што је са становишта строго схваћене културне историје искорак у једну другачију дефиницију културе. Нећемо овде улазити у француску расправу о односу појмова културе и цивилизације, али ћемо коауторима дати за право да у насловном појму којим су одредили распон своје књиге има места за ову врсту информативне ширине. Уколико је у овако лепом тренутку као што је то избор за редовног професора допуштена и једна успутна опаска која би могла једнога дана помоћи некоме да сагледа профил једног од коаутора, можда се сме поменути и то да научни рад не осујећује спортске црте истраживача. У духу доброг бедекера, последња два поглавља описују географију, климу, привреду и туризам, што је ширину погледа довело до крајњих граница. Иако то има многе практичне користи, то утиче на конзистенцију прегледа културне историје. Завршно, незаобилазно, поглавље о кулинарској изврсности дефинитивно указује на проширење подручја борбе, да се тако изразимо, у корист појма цивилизације и броделовских описа идентитета који, било да је реч о Француској или о Медитерану, траже да се захвати шира слика. То ће рећи, Комисија види концепт као нешто што је одрживо а да се потребе културне историје и практична корист од упознавања разних црта не нађу у методолошкој колизији. Лепе илустрације само доприносе обема странама ове књиге, па се у њој поузданост и илустративност допуњују.

Студија која је пред нама је више историографска него теоретизујућа, сврха њеног сазнајног модуса пре образовна него проблематизујућа, и то је нужно с обзиром на њену ширину и потребу да се такво богатство садржина изложи у прегледном облику. Прегледни карактер оваквог погледа на дуго време трајања, дакле, као и богатство подручја које је ваљало описати, то су два елемента који питање унутрашње проблематике историје и суме једног сазнања одлажу или остављају сасвим по страни. То је и одлика неких других историја, рецимо мађарске књижевности које су нашој академској заједници доступне не само када је реч о хунгарологији, напротив. Отуда Комисија види извештајни простор у којем ће професор Чудић моћи да својој и раније уоченој способности да даје лепе и садржајне прегледе развије још један слој, који би се до краја његовог академског рада од њега очекивао. Та стара менторска реч, којој је примерено да буде казана последњи пут у часу када се млађи колега предлаже за највише звање, носи у себи снажно осећање задовољства оним што је некадашњи млади студент, улазећи у деканат да нађе преко потребне подршке за свој посвећени рад, досегао. Верујући да Веће има разумевања за ову напомену која има карактер највише похвале, и да ће имати разумевања за облик у којем је она изражена, лако је Комисији да закључи како је професор Чудић у овом историјском раду широких размера свом научном опусу дао још једну важну димензију. Своју истраживачку дубину и оригиналност у просуђивању он је посведочио у својим строгим научним радовима, а овде је потврдио своју зрелост и ширину, способност историјске наративе, излагања разнородних знања, прегледног казивања и указивања, те је представио себе као врсног историчара. Осуђен на рубни положај, проблем о којем је говорио у неколиким својим студијама, професор Чудић је стао на границу апсолутне компетенције гледано са ове стране, и великог изазова да се о тако значајној култури као што је мађарска, и њеној великој историји књижевности, може нешто битно рећи одовуд. У облику речи понекад је скривено сазнање и потреба његовог превазилажења, што Комисија, налазећи да је овом књигом заокружен научни и академски профил проф. Марка Чудића, додаје похвали са којом се колега у изреци препоручује за избор у звање редовног професора.

Идући редом којим је библиографија по научној категоризацији дата, Комисија ће како прилика налаже подсетити на своје налазе учињене у проучавању научних радова кандидата за избор у претходно звање. У наставку реферата за избор у највише звање, Комисија даје те своје налазе још једном на увид. У том смислу разматрају се радови редом, и уз груписање, како су дати у библиографији. У раду под бројем 1. расправља се о „губитку језика“ код Домонкоша и Вегела. Рад је објављен на енглеском језику. Након што се изложи општи поглед и преглед мађарске књижевности настајале на територији Војводине, посебно око чувеног часописа *Új Symposion*, једна врло важна књижевноисторијска скица која је више од обавештености јер пројектује суд о месту и значају читаве ове продукције у историји савремене мађарске књижевности, професор Чудић показује „неку врсту двоструког језичког егзила“ (стр. 242) и скреће пажњу на специфичан изазов када је матерњи језик заправо друга врста страног језика на којем се ствара (стр. 243). Са посебним освртом на Делеза и Гатарија, Чудић затим, узимајући у обзир и Тишмин превод и оцену да је реч о „првом модерном урбаном роману“, стиже до Ласла Вегела да би истакао како се „мањинска“ и „рубна“ проза, виђена дакле у развијеној

критичкој методологији, не заснива напором да се дочаравају локалне боје или постигне лингвистичка веродостојност, већ се остварује „сиромаштвом језика“ (стр. 248). Домонкош и Вегел су, по Чудићевој завршној оцени, обликовали заиста вредна уметничка дела од осиромашеног, субстандардног језика, што је у неку руку и одговор на Делезове и Гатаријеве пропозиције о мањинској књижевности.

Рад дат у приложеној библиографији под редним бројем 2, о „апокалипсовању“ (који није приложен у материјалу, али је лако доступан у крагујевачком зборнику), и радови 13 и 25 (објављен на мађарском), посвећени су Ласлу Краснахоркаију, аутору којег је Чудић преводио (превод књиге *Иде свет* наведен је у трећем делу библиографије, а ранији сусрети колеге Чудића са овим аутором били су део претходног изборног циклуса). Колега Чудић је за овај превод добио угледну награду „Милош Н. Ђурић“ за најбољи превод, а у овом изборном циклусу превео је и дела Магде Сабо *Даљине* и *Улица Каталин*, о којим делима је писао и у два поговора који прате ове преводе и који су наведени у другом одељку библиографије под бројем 4 и 6. Тренутак је да се каже како је своју библиографију професор Чудић обликовао одвећ строго, стриктно делећи категорије радова и тако помало утишао значај ових прилога и овог дела рада, који се, када је реч о мађарској књижевности и култури гледаној из перспективе српске књижевности, културе и српске филологије, морају више вредновати но што би то произлазило из формалних пропозиција тзв. научне категоризације. Рад на упознавању нашег читаоца и академске јавности са мађарском књижевношћу који се остварује преводима и неопходним пратећим текстовима, изузетно је битан и говори о профилу једног професора који је заступник целе једне блиске, а истовремено далеке, културе. Ови прилози су се могли разматрати и као поглавља, али будући да колега Чудић испуњава све критеријуме и без ових радова, ми ћемо их узети у разматрање у њуховом културолошком капацитету да бисмо боље заокружили реферат. Комисија зато, идући редом кроз радове, жели да истакне вредности и значај овог сегмента рада професора Чудића и напомене да се управо оцењујући овакве прилоге академски допуњује проста рачуница сабирања бодова категорисаних радова. То је потребно да би се истакла једна научна личност и целина њеног доприноса. Ови поговори имаће утицаја на српског читаоца и формирати лик мађарског писца у српској култури, а у томе је професор Чудић са лакоћом, прегнатношћу израза и зрелошћу суда и излагања дао леп допринос. Три категорисана рада о Ласлу Краснахоркаију, међутим, и у овој строго научној диспозицији показују распон проблематике, од специфичних проблема превођења (радови 13 и 25), што је важна тема колеге Чудића која је обележила и његов ранији монографски рад о Данилу Кишу, разматран у ранијем изборном циклусу, до расправе о „потрази за смислом“ (рад број 2) коју овде нећемо детаљно вредновати јер није приложен у материјалу за избор, али о којој желимо да изразимо повољно мишљење.

Трећи рад у приложеној библиографији поставља проблемско питање о (раном) Лајошу Кашаку и зенитистичком барбарогенију, чиме се повезује са судом о томе како се проза Ласла Вегела и оно што се дешава са језиком код Домонкоша и Вегела не може свести на питање нео-авангардног експеримента. Након што нас поново врло лепо упозна са токовима рецепције и књижевне историје, уз доцнији осврт и на историју периодике којој Чудић увек посвећује пажњу, биће прокоментарисане неке основне одлике

Кашаковог дела и ненаметљиво скренута пажња на сусрет са Паризом (у ком часу нас подсећа и на Данила Киша). Онда се посебно показује однос Кашака према Адију и стиже до преписке са Мицићем и односа мађарске и српске авангарде. У оцени тог односа колега Чудић наводи речи Имреа Борија и онда резолутно одбацује могућности механичког повезивања и поређења Кашака и Мицића да би се, уместо тог „натезања“ једне релације, потражио један општији хоризонт погледа на свет ове двојице „готово по свему различитих уметника“ (стр. 323). Уз поглед на ликовну уметност и уредничку праксу, колеги Чудићу је важан „антиелитизам“, што је оправдано с обзиром на питање барбарогенизма, односно Кашака као „барбарогенија у најави“ или „реализованог барбарогенија“ (стр. 326). Текст завршава духовитим позивом на полемику, али би се рекло да би корисно било да је пре тог позива изложено потпуније место барбарогенизма у историји идеја, и још више оцењен његов значај из перспективе постколонијалне критике. Овде је прилика да се колеги Чудићу уз све већ изречене комплименте изрекне и једна врста сугестије, да се степен уопштавања који је изванредно користан у успостављању и ширењу знања која повезују српског читаоца са стварима о којима зна недовољно, вреди упустити у детаљне, исцрпне херменеутичке захвате у којима би се том читаоцу дало још више простора за закључивање, а сумарне оцене продубиле и учиниле још више критички убедљивим.

„Хунгаролошка концепција Александара Тишме“, следећи наведени и приложени рад (број 4), као и радови 15, 21, и 1 у одељку 1б библиографије, везани су за овог великог српског писца који је градио посебно важне мостове између наших књижевности и култура, и кога Чудић с разлогом одмах повезује са Данилом Кишом. Тако се уз осврте на мађарске писце пореклом из Војводине, успоставља онај други велики и важан стуб на којем почивају ове релације, изванредно значајних српских писаца везаних за мађарску књижевност и културу. Студија професора Чудића прати Тишмин *Дневник*, завршни стваралачки чин овог писца, у којем је питање односа према мађарском језику, књижевности, култури и целини једне историјске релације, битан. Опредељењем за српскохрватски језик, подсећа колега Чудић на став Александра Тишме, мађарски језик остаје у простору интимности, снова, душевног живота. (стр. 127) Тешкоће са којима се суочава, али и чињеница да од овог избора не одустаје, стварају напетости које налазе и своје грубље изразе у неделикатним Тишминим оценама које можда и нису писане сасвим интимно, већ са мишљу и у хоризонту једног става намењеног доцнијем деловању. Ипак, тај сусрет са одсутним језиком и хоризонтом неостварености у језику који није матерњи него је научен и изабран, увод је у проблематику језика књижевности коју стварају апатриди (што Тишма, без обзира на овај резонантан став, није у сваком погледу). Тај суд се може поново повезати са проблематиком из прве разматране студије колеге Чудића, а овде се проблематика додатно расветљава напоменама о разлици овог положаја у односу на постколонијалну проблематику и питање неовангардизма (стр. 130), што је значајно. „Промена приповедачког ритма“, доцније „пулсирање ритма“ (стр. 131), стога је још значајнија. Колега Чудић, подсетивши већ на преводе са енглеског и немачког, указује на преводилачки Тишмин рад и посебно значај избора дела која Тишма преводи, све до завршног корака у превођењу Кертесовог *Бесудбинства*. Завршавајући преглед Тишминих хунгаролошких ставова, професор Чудић заузима становиште да иако се они нису

уобличио у једну целину и дали довршену слику, они су ипак незаобилазни на свакој катедри за хунгарологију. (стр. 139)

У раду на мађарском језику који је у библиографији наведен под редним бројем 24, у дорађеној форми саопштења прочитаног на научном скупу одржаном на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, а посвећеном успомени на академика Имреа Борија, једног од зачетника академских хунгаролошких истраживања у Југославији и Србији, колега Чудић разматра где је у Боријевим, тада пионирским, монографијама о Ђули Крудију и Дежеу Костолањију, граница између данас већ класичне „јереси парафраза“, онако како ју је својевремено формулисао Клинт Брукс, с једне, и луцидног књижевноисторијско-компаративистичког и поетичког увида, с друге стране. На можда помало и провокативан начин, колега Чудић у овом раду покушава да докаже да су ове две Боријеве монографије, које су у интелектуалној и књижевнонаучној јавности Мађарске остале релативно непримећене и слабо цитиране, заправо пример како се кроз парафразу ипак може доћи до релевантних поетичких и књижевноисторијских, компаративистичких увида. Колега Чудић сматра да таквих судова понекад нема, или има мало, у другим, тзв. „стандардним“ и данас често цитираним књижевноисторијски и биографски усмереним монографијама о овој двојници класика мађарске модернистичке прозе. Утолико се хоће показати како сазнање о књижевности није роб површног приступа методологији.

О иначе за проф. Чудића веома важној, јакој компаративистичкој црти још ће бити речи, а сада ваља дати оцену неколико радова који дају преглед стања проучавања, као што је то рад под бројем пет, посвећен погледу на развој неохеленских студија у Мађарској. Овај рад је, што је комисији познато, везан за један већи пројекат обликовања целовитог прегледа мађарске културне историје о којем је овде већ било речи. Ипак, можемо овде одмах рећи како је преглантно и са посебном врстом лакоће добре обавештености која уме да нађе свој израз, пропедеутички, изложена историја развоја неохеленистике. Ова врста рада представља професора Чудића у једној посебно незахвалној позицији у којој, када се неко добро снађе као што то њему успева, сведочи о научној зрелости и ширини хоризонта могућности и познавања сопственог предмета. Јер, наступајући као историчар једне дисциплине, којом се сам не бави, колега Чудић показује како се од обавештености стиже до праве академске суверености са којом он заступа хунгарологију. Не улазећи у меритум саме неохеленистике, комисија зато са задовољством назначује како је овај преглед узорно написан и зато на одређени начин представља увод у читање већ поменуте целовите монографије.

Прегледни карактер имају и радови 7, 12, 14 и 2 у одељку 1б, од којих је рад под бројем 7 посвећен осврту на српску рецепцију мађарске књижевности у последњих неколико година у којем се посебно истичу улоге неуморних посвећеника какви су Сава Бабић и Арпад Вицко. Занимљива је дијалектика одјека њиховог рада у смислу разликовања одјека њиховог дела и одјека дела која су они преводили и промовисали, па тако и, рецимо, разлике у рецепцији Хамваша и Естерхазија, на коју колега Чудић с разлогом скреће пажњу. Са мање оправдања колега Чудић превисоко вреднује мишљење

неких од критичара, налазећи ту некакву „маркантну личност“ (стр. 195) у којем налазу је прилично усамљен, а који су писали о овим преводима, чиме се нипошто не жели умањити значај опредељености и воље да се о њима пише. С правом, међутим, у добром тону и балансу нужности да помене, јер се то и не може овде избећи, самога себе и истовремено да се од себе ограда, професор Чудић пише о преводиоцу Чудићу, тако назначујући једну лепу линију преводачког континуитета, што је сасвим оправдано. Могло се, можда, осим уколико је то нека врста имплицитног вредносног суда, овде поменути и још понеко име. Тако се комплименти упућени Тишми, Кишу и Јудити Шалго на другим местима у радовима колеге Чудића сусрећу са критичком оштрицом ове тишине. Одсуство оваквог говора, што помало подсећа на још једну могућност унакрсног повезивања са тематиком одсуства језика, заправо јесте критички говор. Но ту ћемо се зауставити не терајући текстове колеге Чудића да кажу и оно што не говоре, задовољавајући се корисношћу оваквих прегледа, јер они охрабрују и оне који прате мађарску књижевност у преводима, што је такође једна врста задатка који стоји пред оним ко је академски најпозванији да развија и негује такав дијалог. Могло би се рећи да је ово место на којем се професору Чудићу може одредити и један вредан задатак, да у наредном периоду свог рада подстакне и окупи критичаре и професоре, по свом избору, који би се осврнули на нека од најзначајнијих дела мађарске књижевности која смо у последњих неколико деценија добили.

Преглед четири деценије војвођанског дечијег и омладинског листа *Jó Pajtás* сведочи о разноликим интересовањима и капацитетима колеге Чудића и има исте особине сигурног излагања историје целе једне епохе после Другог светског рата, која као најшири хоризонт једне савремености има посебну улогу у његовим радовима. Важност, назовимо их тако, „малих историја“ често се превиђа, посебно када је реч о периодима који су ближи нашем времену, па ову активност професора Чудића такође ваља истаћи јер је она допринос некој врсти демократизације културе: прагматички учинак медија и различитих платформи културног деловања не треба испустити из вида. Ситнији прилог својој великој теми истраживања проблема преводаштва дао је колега Чудић освртом на теорију и критику превода у часописис *Híd* (уредно означене као модификовани рад објављен на мађарском 2014. године) од првог транслатолошког рада Тибора Папа, преко радова Имреа Борија који се издвајају, до надахнутог есеја Ота Голнаија. На овакву врсту осврта, након што је истакнут рад Имреа Борија о делу Иве Андрића „у огледалу мађарске књижевности“ (стр. 79), професор Чудић даје преглед читања Андрићевог дела у тематском броју *Ex Symposiona*. Идући од радова Иштвана Фрида, који показује однос фолклорног и модернистичког, преко хиперкритичког читања Петра Милошевића, од којег се Чудић на фин начин дистанцира, стиже се до тематског броја часописа објављеног 2007. године. Показујући отклон Беате Томке од погледа какав представља Фрид, Чудић лепо користи свој отмен, академски приступ да изрази критичке дилеме, дајући поглед на различита тумачења и различите углове гледања рецимо Жанића, Хоже или Казаза, или Фараго, Неделку и Радич, проширујући поглед на рецепцију Андрића и текстом Ласла Мартона објављеним у другом часопису. Ова студија тако уводом и завршетком надраста академски приказ једног тематског броја, а ограда дата у последњем одељку која је израз академске скромности – таквих аутокоментара има и на другим местима – може се

преокренути и у подстицај да се, када то прилике допусте, да целовита студија о односу мађарске критике и културе према неколицини најзначајнијих српских писаца. На овај рад о Андрићу ослања се и рад на мађарском језику под редним бројем 27, с тим што је, будући да је ова студија (чији наслов би у преводу на српски језик гласио „Национални и језички и књижевни идентитет(и) Иве Андрића у светлу новије јужнословенске и мађарске рецепције“) намењена пре свега мађарским читаоцима, нагласак овде стављен на најновије „ратове“ око Андрића, односно на критику примарно политички, а не поетички усмерених тумачења, те како то све и на који начин утиче и може утицати на евентуална новија мађарска читања Андрића, где се и сама та мађарска читања деле према перспективама које се међусобно разликују. Уз такву поделу најзначајнијих тумача, дат је и поглед на Андрића из пера самих савремених мађарских писаца (историјских) романа, који су о Андрићу или писали на есејистички начин (Ласло Мартон) или су пак мотиве његових дела или саме елементе Андрићеве приповедачке технике уткивали у властити романсијерски опус (Ласло Дарваши).

Још један велики српски писац дошао је у средиште пажње професора Чудића у његовом раду у којем је Милош Црњански узет у разматрање уз великог, и код нас најалост можда још увек недовољно цењеног, Дежеа Костолањија, у раду под бројем 11, који је први од неколико радова који узимају у разматрање по два аутора. Такви су и радови 15, 16 и 18, који, као и упоредна анализа Костолањија и Црњанског, сведоче непосредно о двоструком компаративизму колеге Чудића. Он није, дакле, само везан за односе двеју култура које су у његовом главном фокусу истраживања (премда се он креће, када то прилика захтева, дакле скруполозно и не разбацујући се обавештеношћу, и кроз домене других култура), већ тај компаративистички нерв, подржан преводилачким искуством и традуктолошким интересима, води унутрашњем удвајању. Тако су две културе у неким од ових радова упарене и погледима на два писца, који сину нужно из различитих култура, па то показује како је тај компаративизам посебан, а не само изведен из напоредног сагледавања мађарске и српске књижевности и културе. Одлучивши се за путопис, колега Чудић помало наставља своја ранија истраживања везана за путовања, као што је тема путовања (рецимо у Париз) већ била приметна у његовом тумачењу. Крећући од теоријског дискурса постколонијалне критике, изреком Саида и Тодорове, разликовања централног и рубног (што обнавља и питања из других радова), колега Чудић поставља основу за ову анализу (и даје нам за право што смо на другом месту поменули као могућност која је у његовом раду већ осведочена и која се и тамо могла искористити). Од погледа на Костолањијеве путописе какве су дали Бенги и Сирак, стиже се до његових „Београдских слика“ и њихове оцене код Гвоздена, врло обазриво сенчећи како се односити према критичким тоновима из овог путописа. Путовања по француској, Немачкој, Енглеској, дају Костолањију прилике да сагледа сву „потонулост“ Европе, а у исти мах отварају природно самеравање са другим и другачијим погледима, насталим у истим годинама, на ове европске духовноисторијске колико и тополошке пределе. На путописе Црњанског колега Чудић прелази у другом делу рада, мада је ово одвајање, можда, могло и да се ублажи. Чудић бира само „путописе са истинским књижевним претензијама“ што је за њега сасвим неуобичајено оштар суд, и при томе не сасвим одржив у том облику, јер су се репортаже и чланци могли и на другачији начин

разликовати од гетуиних путописа. Путовања по Италији, Француској и Немачкој, књижевна дела која високо стоје у историји српске књижевности, Чудић сагледава уз помоћ данас актуелне, али можда у савременим размишљањима понекад и пренаглашене, категорије Другог. Тај приступ је наравно и оправдан и теоријски фундиран, али може да да неку врсту предзнака оној перспективи која узима у обзир колективитет и општост. Разлика искуства пораза, и тријумфа који није у сваком погледу сопствени, ствара неку врсту инхерентне напетости коју је ова анализа могла и детаљније да истражи, као што би реч стереотип уз *Љубав у Тоскани* вероватно било боље изоставити иако није усмерена на Црњанског. Уклапајући оба аутора у једну тенденцију путописа између два светска рата (стр. 56) колега Чудић издваја историјскопоетичку црту као основ повезивања. Стереотип о радном Немцу (стр. 59), међутим, можда је требало упоредити управо са искуством одбијеног пораза и последицама онога што Црњански са таквом изузетношћу обликује: припремама за будућност, која знамо каква је била. Завршетак анализе опет приближава ону тему провинцијалности која је већ била отворена у редовима о Костолањију (стр. 60). Уз разлику целина које су грађене као засебни блокови, и фрагмената и некохерентности (стр. 62), разлику лиризма, индивидуе и колектива, или модернистичке сличности, ово води колегу Чудића до, како сам примећује, оксиморона о „једносмерном дијалогу“ (стр. 63) који је, наравно, потребно разумети из перспективе уводних напомена о постколонијалној критици. Имајући их на уму, и рад који са овом студијом дели уводне напомене и основна полазишта, онај о слици Низоземске у путописима Костолањија и Ержебет Јухас, добија нову динамику. Овде се више истиче Костолањијева иронија (стр. 35), а спрам ње поставља „веома нестандартни, постмодернистичким цитатима и рефлексјама засићени путопис“ Ержебет Јухас, код које се запажа и „беспомоћна аутоиронија“. (стр. 36). Дијалог са Атилом Јожефом гради трећи угао овог троструког корелационирања. Тријанонски комплекс и топос губитка (стр. 39–40), чија оцена се у речима умирућег Костолањија понавља као и у претходном раду, овде је подлога за оцену о „другој посттријанонској генерацији“ и младост проведenu у Југославији, што низоземски путопис чини још више, и болније, антиподним. То је, рекло би се, нека врста обликоване вредности, и било би занимљиво да се колега Чудић упустио у даљу расправу о овим проблемима које је издвојио и истакао.

Слика Београда јавља се и у путопису Ласла Ч. Саба у раду број 19, и она је у уводу повезана управо са Костолањијем. *Београдске јорговане* из 1939. такође не одликује „претерано благонаклон однос“ према томе што се у Београду види. (стр. 130). Ч. Сабо је, каже Чудић, много сведенији, економичнији, „сувљи“, са мање путописне деиксе, али и са више есејистичких пасажа и особеним анализама историјских околности. (стр. 131) Док Костолањи, што овде Чудић први пут отворено износи, извлачи закључак о наводној супериорности мађарске културе (стр. 133), Ч. Сабо се критички односи према овом комплексу више вредности. Чудић издваја и „мали трактат“ о српско-хрватским односима (стр. 136) и закључни део рада препушта речима самог путописца о стварима историје и политике. Можда је та фигурација јоргована у предвечерје рата довољно речита сама по себи, а можда би и анализа онога што је овде назначено, али није и анализирано, дала занимљиве резултате.

У кризним тренуцима, како нас историја хуманистике учи, ипак се тражи реч истакнутих интелектуалаца и великих стваралаца. Зато је посебно интересовање привукао рад о Шандору Мараију који следи и који је организацијом овог реферата стигао на крај, иако је у библиографији дат под редним бројем 8, но он у нечему стоји сам за себе, јер се у њему другачије приступа „огромној пишневој амбицији – да буде морални и интелектуални критичар и цензор европске културе“ (стр. 232). Путовање и боравак у Француској, долазак у Лондон, дају овом раду једну подлогу путовања која га може лако повезати са путописношћу, али овде је битнија амбиција великог мађарског писца коју треба разумети у контексту одређеном након свега што је речено о колективистичкој позицији Црњанског или о критичким оценама других мађарских аутора. „Дух није, изгледа, могао однети победу над варваризмом“ па осим оцене прилика стоји и неко „готово мазохистичко пребацивање себи и својој класи“ (стр. 236), напомиње Чудић, што су далекосежне оцене. Приповедач *Патролирања Западом*, дакле циља мислити о расколу *патролирања* и *потонућа*, о релацији пре свега Костолањија и Мараија, са лакоћом градећи ефектне реминисценције, а сам Мараи, како га види Чудић, „иза сваког наизглед рутинског геста савремене цивилизације уочава митску, архетипску основу“ (стр. 236), не падајући у патетичне тираде и патетику јер лична археологија гради неку врсту штита имагинације. (стр. 237) Тако Мараи, којем је умирући Костолањи поверио мисао о тријанонском болу мађарских писаца и културе, долази напослетку до чврсте везаности динамичког грађанства за место порекла (стр. 239). Оштра критика негативних појава у друштву и пада писца из узвишености у живот котерија и интереса уместо стваралаштва, то Мараи мири са иронијом судбине у избеглиштву – „опасност, рад, дубока усамљеност и смрт“, како каже сам писац. Свему се, што је друкчији израз открића везаности за порекло, супротставља адијевски „ипак-морал“. Далеко од класичног романа и конвенционалног путописа, ова поетичка *патрoла* је израз у којем погледи аутора на свет, себе и стварање добијају нов, ефектан и уметнички изузетан поетички облик. Оставили смо овај суд за крај нашег прегледа не само зато што је распоред текстова по везама које између њих постоје на то упућивао, већ и зато што се овде обликује један став активизма, хуманистичке воље и стваралачке опредељености који је вредан пажње и који мањинској позицији у *изванделезовскогатарјевској* формулацији даје неке епистемолошке, естетичке и хуманистичке могућности које су, како то и Тишма на другом месту износи (што се разликује од оних напомена које је колега Чудић истакао), нека врста посебне ситуације, посебне прилике и готово би се могло рећи привилегије терета судбине. Нешто од те привилегије тешкоћа и терета пада на сваког стручњака који се у једној скромној средини бави далеким а важним питањима, и то је уз похвалу и бодрење истовремено и оно што ова комисија очекујући избор у више звање професора Марка Чудића жели да млађем колеги са очигледном наклоношћу овде пренесе.

ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Детаљно смо изложили своје најбоље сазнање о радовима колеге Марка Чудића, ванредног професора на Катедри за хунгарологију и верујемо, показали вредности, квалитете научног и педагошког рада, интензивног и широког културног деловања овог кандидата, што допушта Комисији да га са задовољством предложи за избор у највише звање. На основу таквог увида и детаљног проучавања свих достигнућа, Комисија жели да изрекне и свој закључни суд како је ванредни професор Марко Чудић испунио све услове и предложи да се он на расписаном конкурс у изабере у звање редовног професора.

Комисија сматра да је до сада ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду др Марко Чудић не само испунио све услове предвиђене законом и статутима, већ да у њему управо добијамо сада и редовног професора који ће бринути о Катедри и хунгарологију и развоју хунгарологије у нас, који ће и даље градити мостове између култура и ширити сазнања о мађарској и српској књижевности и са великом компаративистичком компетенцијом наставити да постиже највише резултате у универзитетском раду. Са добрим теоријским основама, истраживачким капацитетом и способношћу прегледа и синтезе, колега Марко Чудић ће бити и редовни професор за узор. Тим речима Изборном већу, захваљујући се на поверењу што смо изабрани у ову Комисију, топло препоручујемо колегу Марка Чудића **за избор у звање редовног професора за ужу научну област Хунгарологија, предмети Мађарска књижевност, Мађарска култура и Теорија и техника превођења.**

У Београду, 20. 03. 2023.

КОМИСИЈА:

Проф. др Александар Јерков,
редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду,
председник Комисије

Проф. др Корнелија Фараго,
редовни професор у пензији Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду

Проф. др Ева Бањаи,
редовни професор Факултета за стране језике и књижевности Универзитета у
Букурешту

